

Palaimino senos močiutės
Brangiųjų sūnelių kelius,
Išleido juos jaunos sesutės
Išvyti žiaurius plėšikus.

Ir kovės jie narsiai ir drąsiai
Už laisvę žalos Lietuvos
Ir daugel jų galvas padėjo
Už žemę tėvynės brangios...

Leidžia Lietuvos
Auginimo Sąjuda

Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

911 West 32 St.
CHICAGO 8, ILL

Telef: FR 6-5416

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

EINA DEVYNIOLIKTUS METUS

1965 BIRŽELIO - JUNE 17

Nr. kaina - 20 ct.

Nr. 12 (955)

Ar Dominikonai taps antrąja Kuba

Iš pirmo žvilgsnio atrodytų, kad baiminimasis, po to kai Amerika ten išskėlė savo karinius dalinius, yra be prasmės ir be pagrindo. Juk Amerika kaip tik dar laiku pasituntė savo karinius dalinius, kad apsaugotų tą salą nuo patekimo į komunistų rankas. Taip! Visiškai teisingai! JAV vyriausybė, šiuo atveju, tikrai pasielgė taip, kaip ji turėjo pasielgti ir tuo pa kėlė savo prestyžą laisvojo pasaulio akyse, o komunistus privertė rimčiau apsigalvoti, pradedant agresiją bet kuriame krašte. Pradžia gera. Bet ar jie ištesės ir nesustos pusiau kelėje - tai jau kitas klausimas. De ja, jau yra simptomų, kad Amerika iš savo užimtos pozicijos traukiasi, uždavinio neįvykdžiusi.

Tik kiek giliau pažvelkime, kur jau krypsta visas Dominikonų Respublikos reikalas, ir pamatysime, kad tos salos ateities perspektyvos nebėra nei šviesios, nei aiškios. Pradžiai, derybomis ir pastangomis su daryti koalicinę vyriausybę su sukilėliais - komunistais kaip tik sudaromos sąlygos ir dedami pamatai jiems legaliam valdžios perėmimui. Vadinas, kas komunistams nepavyko užgrobti ginklu, paliekama galimybė tai atsiekti legaliu keliu, tik jų ten išitvirtinimas nustumtas kiek vėlesniam laikui.

Žygis, kaip jau minėjome, apsaugoti Dominikonų respubliką nuo komunistinės agresijos, buvo pradėtas visai teisingai. Tačiau labai panašiai buvo ir su invazija į Kubą, vėliau jos blokada ir reketinių bazių pašalinimu. Kaip dabar atrodo, Dominikonų Resp. visas reikalas gali būti tokiau "laimėjimu", kaip ir Kuboje. Mat visą reikalą ten pradėjo tvarkyti diplomatinio keliu tos srities "specialistai", ružavieji liberalai, su McGeorge Bundžiu ir Co priešakyje. Ir štai jau dabar matome, kas ten vyksta ir kur visas reikalas kryptamas. Sukilėliai, nors jie aiškiai sukilimą yra pralaimėję, galutinai nelikviduojami, bet norima sulipdyti su jais koalicinę vyriausybę. Tam reikalui Amerikos Valstybių Organizacija (AOS) siunčia savo tarpininkus deryboms vesti. Tos organizacijos atstovų komisiją sudaro Brazilija, El Salvadoras ir JAV.

Kaip žinome, gerai paruoštas sukilimas Dominikonų Resp. prasidėjo š. m. balandžio 24d. Be nedidelio skaičiaus reguliarios kariuomenės, žymus kiekis civilių - komunistų ir jiems palankių, buvo paruošti ir apinkluoti, kuriems vadovavo komunistai kariškiai. Kur buvo ir kareivė Amerikos Ambasados, CIA tarnyba tame krašte, kad ji tokio masto

Rašo-J. Kadagys

pasiruošimo nepastebėjo ir neišaiškino, vienas Dievas težino. Kaip paprastai ir visur kitur, Amerikos vyriausybė to sukilimo buvo užklupta netikėtai (by surprise). Jei ne brig. gen. E. Wessin, tas kraštas per kelias dienas, kol buvo išlaipinti Amerikiečių kariai (jų išlaipinimas buvo pradėtas tik po 4 dienų sukilimui prasidėjus) jau griūtausiai ir būtų patekęs į komunistų rankas. Tačiau šis generolas, nors ir mažas ūgiu, bet nepaprastai drasos ir energijos vyras, o svarbiausia - bekompromisinis antikomunistas, energingai pasipriešino ir kraštas vėliau su amerikiečių pagalba buvo išgelbėtas. Tas pat gen. E. Wessin išgelbėjo kraštą ir 1963 metais, pašalinamas prokomunistinį prezidentą J. Bosch ir jo vyriausybę. Bet kaip tik toks (bekompromisinis antikomunistas), koks yra gen. Wessin labai nepatinka kai kuriems Amerikos užsienio politikos formuotojams ir prezidento patarėjams. Jiems nepatiko Laose princas Boun Oum, Vietname - prezidentas Diem ir Konge Tshombe ir visi kiti tikrieji laisvės kovotojai, nepalenkami komunistų priešai ir tikrieji laisvojo pasaulio draugai. Gal tai ir

skamba paradoksu, de ja tai yra tragiška tiesa. Nematoma, ar teisingiau nenorima matyti juodoji ranka Amerikos užsienio politikoje ima viršų ir įvykius kreipia ne šio krašto naudai.

Tas aiškiai dabar matyti ir Dominikonų Respublikoje. Sukilėliai saloje ir turėjo būti likviduoti, bet jie išsugoti ir su jais vedamos derybos štai tik nespėjus Amerikos iguloms ten įkelti kojas, jau buvo pareikalauta Amerikos vyriausybės atstovų, kad gen. E. Wessin atsistatdytų ir net išvyktų iš krašto. Kaip jis pats vėliau spaudos atstovams pareiškė, kad tai toks buvęs Amerikos atlyginimas jam už krašto išgelbėjimą net du kartu iš komunistų nagų. Jis kiek vėliau griežtai pareiškė, kad jis iš karinės tarnybos nepasitrauks ir kad niekas jo negali priversti tai padaryti, kol nebus nušluoti raudonieji jo krašte. Jo paties žodžiais jis ver tų pasitraukti Amerikos ambasadorius W. T. Bennett ir gen. B. Palmer JAV karinių jėgų vadas Dominikonų Resp. Gi faktiniai stipriausias mo tyvas ji pašalinti buvo save prezidentu pasiskelbusio sukilėlių vado komunistų pulk. F. A. Caamano reikalavimas, kad gen. Wessin pasitrauktų. Mat komunistai jį gerai pažįsta ir žino, kad jis nuolaidų jiems neda-

rys.

Amerika į salą išskėlė virš 22,000 savo karių, tačiau nesiėmė likviduoti sukilėlių pagrindinės bazės sostinėje Santo Domingo, nors ten buvo tik apytiksliai tūkstantis sukilėlių, neleidto padaryti ir krašto antikomunistinei vyriausybei, bet patys pradėjo derybas su sukilėliais. Mat Amerikos vyriausybė pabūgo šio krašto ir visc pasaulio komunistų išvystytos prieš ją propagandos dėl kišimosi į svietimos valstybės reikalus.

Sukilėlių vadą pulk. Caamano nelaiko komunistu tie, kurie siekia užmaskuotų tikslų, o tik kovotoju už teisėtą konstitucinę vyriausybę, kaip jis nelaikė tokiu ir F. Castro, kurį jie pristatinėjo šio krašto gyventojams, kaip kovotoją už diktatūros pašalinimą ir socialinių reformų įvedimą. Tiesa, jis pašalino diktatūrą Kuboje ir įvedė ten socialines reformas, bet de ja tuo džiaugiasi tik komunistai ir jų rėmėjai. Drasiai jau dabar galima tvirtinti, kad tokias pat reformas įvestų ir pulkininkas Caamano Dominikonų respublikoje, jei jis vienu ar kitu būdu paimtų valdžią į savo rankas. Jis ir priesaiką davė pasiskelbdamas save prezidentu, išskėles suspausta kumštį, o tai tik neabejotino

nukelta į 6 pusl.

DŪMAI AMRIKOS TAUTINĖS SAJUNGOS SEIME NEW YORKE

Aš per visą Lietuvos Nepriklausomybės Talkos ir Lietuvos Nepriklausomybės Fondo kūrimo laiką buvęs aktyviu stebėtoju ir dalyviu, 4 metus buvęs Fondo išdinininku ir dabar nariu, gerai pažindamas jų veiklą, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Seime, įvykusiam š. m. geg. 29 ir 30 d. d., Talkos pirmininkui B. Nemickui pareiškus eilę užmetimų Lietuvos Nepriklausomybės Fondui, tegavau tik dvi minutes laiko pasisakyti, todėl tebūna man leista bent spaudoje pareikšti keletą kelių pastabų ir skaitytųjų bei Seimo dalyvių aiškumui trumpai pakartoti kitų pasisakiusių tuo reikalu mintis.

Šis tautininkų seimas, įvykęs Statler Hotel New Yorke, kaip ir buvo tikėta, praėjo labai karšto ir karin-goj nuotaikoj. Tik bomba sprogo ne toj pusėj kur buvo tikėta, ne pačios Sąjungos reikalus sprendžiant, kurie buvo labai komplikuoti užkulisiuje vedami, bet sprogtimas įvyko pirmą seimo dieną po LNT pirmininko Broniaus Nemicko ir LNF pirm. Emilijos Čekienės pranešimų, po kurių seimo atstovus ir svečius aptraukė tiršta migla. Kodėl? - skaitytojas paklaus.

Nemickas virš valandos kalbėjo šimtą kartų girdėtas iš jo paties ir iš kitų istorijas apie Tautinio Sąjūdžio pasitraukimą iš VLIKo apie Lietuvos Nepriklausomybės Talkos sudarymą, jos veiklą ir pasitarimus bei sugrįžimą atgal į VLIKą. Ir gal gale ėmė skųstis, kad LNF valdyba su p. E. Čekiene priešaky nebeko - operuoja su Talka, nebeskiria lėšų LNT rekomenduojamiems darbams. Siūlė seimui padaryti sprendimą ir priversti Fondą nusilenkti Talkos užmačioms, priimti rezoliuciją kad ne LNF valdybos reikalas, kur kam Talka rekomenduoja skirti lėšas, fondas privalo pinigų telkti ir pagal LNT rekomendaciją išmokėti. Į galą Nemicko kalba virto į kumštį iškelusio rėkiančio demagogiško agitatoriaus kalba, nuo kurios ištuštėjo salė, iš vietų ėmė replikuoti, kiti ėmė balso prašyti išpėjimui, jog čia ne Talkos ar Fondo seimas, bet

tautininkų. Užsnūdęs pirm. J. Dačys nematė balso prašančių, kol iš vietos nuėjo ir jį pažadino, taigi Nemicko "politiniai" gabumai išsiliejo iš krašto.

Prieš Fondo valdybos elgesį ėmė kumštis kišeniuose spausiti ir kai kurie Seimo atstovai, būdami kartu ir LNFondo komitetų pirmininkai, geri patriotai iš toli atvykę nesistruktuodami, kas darosi. Dar kiti piktes žvilgsnius mėtė į LNF pirmininkę E. Čekienę, kurios pranešimas turėjo būti po Nemicko. O dar kiti su užuojautos žvilgsniu žiūrėjo į tą menką, bet patriotę ir visomis jėgomis atsidavusią lietuviškam reikalui moterį, kurią praryti artinasi

Rašo: Liudas Tamošaitis

tartum didžiulę plėšrių vilkų gaują ir tuščia būtų galvoti apie bet kokią išsigelbėjimo viltį.

Lietuvos Nepriklausomybės Fondo pirmininkė Emilija Čekienė, visą dešimtmetį aukojusi Fondo ir Talkos veiklai, šešti metai Fondo pirm. rinkė anksčiau vicepirmininkė, ką tik baigus ALTS-gos sekretorės pareigas, žodžiu, šakotos veiklos visuomenininkė, atėjusi prie mikrofono ramia išvaizda kalbėjo gal 15 min. ramiu tonu, raštu pasiruošusi trumpai, kondensuotai apžvelgė fondo dešimties metų nuo įsikūrimo lai

kotarpyje paremtus Lietuvai naudingus darbus ne vien Talkos rekomenduotus, rėmė visus tuos, kurie LNF valdybai atrodė naudingi Lietuvos bylos kėlimui. Paminėjo eilę didesnių išlaidų ir pareiškė, kad vienas iš dabartinių fondo uždavinių yra išleisti anglų kalba veikalą apie Lietuvą, kurios turinį turėtų sudaryti laike, erdvėje ir kūryboje besireiškianti lietuvių tautos būtis. Ji pabrėžė, kad šiemet, kai Lietuvos okupantas džiūgauja krašte švesdamas mūsų tautos vergijos sukaktį, mums, keletą metų kalbėjusiems apie šį LNF užsimojimą ir telkusiems tam tikslui lėšas, yra pats laikas pagaliau tai įgyvendinti, nedelsiant šį

darbą pradėti, atremti prieš skleidžiamas melagingas žinias apie Lietuvą. Be to, ji išskėlė mūsų sąjūdžio reikšmę, be kurios joks organizacinis veikimas būtų neįmanomas.

B. Nemicko brolis iš Čikagos užrėko, jog jis manęs, kad Lietuvos Nepriklausomybės Talka yra Lietuvos Nepriklausomybės Fondo bosas. E. Čekienė atsakė, kad LNF yra JAV - se iregistruota savistovi institucija ir jos bosas yra fondo nariai turį balsų daugumą.

Kadangi ligi baliaus buvo likę mažai laiko, tai šį klausimą baigti Seimas nutarė rytojau dieną pradedant pirmuoju dienotvarkės punktu.

Baliuje, kuris buvo nors gerai organizuotas, labai nusisekė, bet ne visi ten linksminosi. Teisininkai LNTautininkai: B. Nemickas, V. Ras tenis, B. Bieliukas, V. Abraitis, K. Siliūnas, dr. J. Bartkus su sūnum Eugeniju ėjo nuo stalo prie stalo, vedėsi į koridorij seimo atstovus ir "švietė" ir skundėsi, kad LNF valdyba neklauso "boso", mokydami, kaip juos priversti, kad suvažiavimas turi įsikšti, siūlė gatai pa - ruošta rezoliuciją priimti ir t. t.

Reikia išpėti Fondo valdybą, kad pasiruoštų, nes nežmoniška akcija per naktį varoma prieš juos, - girdėjosi tos akcijos išklausiusių balsai.

Pagaילו ir man LNF pirmininkės kaip 4 metus buvusiam išdinininkui, gerai pažįstančiam sunkų lėšų telkimo darbą, Fondo ir Talkos nusiteikimų žmones, ar ji, kaip moteris rytoj nepravirks pamačiusi tokį būrį piktų vilkų, galvojau ir paklausiau pirmininkę, ar ji žino apie tą demagogišką akciją ir kaip jaučiasi, ar numato slėptuvę nuo rytojau bombų apsisaugoti.

-Teisingumas yra LNFondo valdybos vienintėlis ginklas ir jis yra mūsų rankose. Žinoma, tas ginklas taip pat būna išmuštas iš rankų, bet galutinai jis visada laimi. Jei ne šis dienas, tai rytoj ar už metų, ar už 10 metų, bet provokaciniai darbai išskyla aikštėn, - atsakė ji geroj nu-

nukelta į 7 pusl.

PO MONGOLO PADU ...

Dekoracija.

Dailininkas JURGIS JUODIS

Lietuva! Mes kovosime už Tavo laisvę iki laimėjimo

IMPERFECT IN ORIGINAL

LIKIMINĖ TAUTOS VALIA.

Dvidešimt penkeri, ar dvidešimt ketveri metai yra tik lašas tautos istorijoje. Bet dabarties mūsų kartai, tai jau atrodo ilgoku laikotarpiu, nes tebeprilido lietuvių širdis giliu sielvartu ir liūdesiu, kad netekome valstybinės nepriklausomybės. Šiame laikotarpyje kaupiasi šurpi lietuvių ir jos kaimynų latvių ir estų likiminė dalia. Lygiai prieš 24 metus Pabaltijo krašto gyventojus po Sovietų Žiauria priespauda ištiko kryžių kelias, begalinį kančių ir nesukaitomų aukų našta, tų tautų brili naikinimo naktis. Prieš 24 metus birželio mėnesio 13 naktį Žiaurus tų kraštų okupantas - Sovietų Sąjunga ištrėmė iš Pabaltijo kraštų apie 150 000 žmonių Žiauriam Sibiro tremties likimui. Niekuo nekaltus žmones: mežus kudikius, neščias moteris ir paliugusius senelius, kaip kokius skerdimui skirtus gyvulius užkal - tuose vagonuose, be vandens ir oro ištrėmė į plačias Sibiro taigas badū ir mirčiai. Bendrai per 25 savo Žiaurios okupacijos valdymo metus Kremlius raudonieji tironai Pabaltijo krašte sunaikino 1,5 mil. gyventojų. Istorija atžymės šį laikotarpį, kaip dekadą desperatiškų kovų ir nepalaužiamų pastangų gelbėti Tėvynę - Lietuvą iš ja ištikusios nelaimės, kaip etapą didingo bei nepaprasto išvermingumo kovoję už savo tautos gyvybę išsaugojimą. Bet istorija taip pat aukso raidėmis įrašys Pabaltijo tautų šio laikotarpio aukščiausią heroizmą. Ir Žiaurus okupantas įsitikins, kad tautų ateitį lemia ne brutali jėga ir kruvinas teroras, bet jų ryžtas ir geležinė valia išsaugoti savo gyvybę. Likiminė tautos valia yra tarsi tas gražus žiedas, pražydęs ant nežinomo Lietuvos partizano kapo. Likiminės tautos valios polėkis yra nužymėti Sibiro tremtinių vargais, kančiomis ir kryžiais. Likiminės tautos valios skatinami didieji Lietuvos laisvės herojai regėjo šitokią viziją:

Plauks iš rūko kryžiai tėviškės eglenuos,
Rasoje paskendę mėlyni šilai...
Bus sunku tikėti, Lietuva tėvynė,
Kad iš kraujo jūros tu gyvent ky lai.

Sakysite, kad tai sentimentas, arba netolimos praeities tragiškoji mūsų tautos misterija. O aš sakysiu, kad tai istorija. Juk istorija gausi nesąmonių ir prieštaravimų, nes tai paties žmogaus atvaizdas: jo idejų išmintingų bei pakvaišusių, ir jo veiksmų, kurie nevisada atitinka skelbiamas net ir kilnias idejas. Čia susidaro istorijos paradoksalai. Vienas iš ryškiausių mūsų laikais - tai garbinama laisvė ir palaikoma vergija. Kai greta žmonijos laisvės, trečdalis jos neša sunkų vergijos jungą.

Prieš 20 metų apie raudoną tironą Staliną kalbėjo jo draugai ir vergai kaip didelį žmogų, o šandien apie jį nieks nebekalba, o jo pasekėjai net senus kaulus išbarstė į Kremliaus patvorį. Ant kruvinų tironų kapų niekas nesodina gėlių, kurios primintų laisvę. Ten auga piktos piktžolės ir byloja pasauliui apie nykią tuštumą. O tautų laisvės kovų žygys rašo į istoriją aukso raidėmis, kad ateinančios generacijos semtųsi stiprybės pasaulio tautų šeimos didžiai kultūros kūrybos misterijai.

Tautos kyla iš ilgų amžių glūdumo ir žygiuoja į didžiais tollais paženklintą ateitin. Kruvinieji tironai yra susidėsčiusios politinės konjunkūros padariniai. Jų amžius tetrunka tik kelius dešimtmečius.

Prieš 24 metus dėl mūsų tautos ištikusios nelaimės Amerikos politikai buvo abejingi ir nepatarė mums ieškoti pasaulyje teisybės. O šandien, kai mūsų laisvės sutemę šešėliai piktai grumuoja Amerikos laisvei, amerikoniai netik laukia mūsų šurpios žaisdos priminimo, bet dar ir paskatina kad mes apie jos did - žiuosius sopulius kalbėtumėm jėme grąsomo pavojaus akivaizdoje ir būtumėm jų gretose nepalaužiami už bendrą laisvės idealą kovotojai. Mus jungiantieji bendri veiksmai ir žygiai greičiau priartins ir mūsų tautai laisvės prisikėlimo aušrą. Istorija žino netikiai "vae victis" (vargas nugalėtiems), bet ir "vae victoribus" (vargas nugalėtam). Ir anot latvių istoriko A. Merkels posakio: "tauta nėra aklas šuo, tvojamas ir laikomas prižištas prie gurbo, tauta yra tigras, kuris savo apmaude krenta grandines ir tyko akimirkos, kad

savo gėdą nuplautų krauju".

Anapus sienos, kurie žuvo ir žūrantiant LLK "Tauro" apygardos himno žodžiais:

Nors teka kraujas žeme mūsų
Lietuvių karžygių vaikų
Kentėt išmokom dėl prabočių
Ir mirt aukotis dėl savų...

Tai yra tikrieji vilties žodžiai ir tikriausia atrama į laisvojo pasaulio lietuvių širdis, laukiant pasaugoti sunkiame likimo bandyme. Laisvi ir pavergti, visi lietuvių savo rąrose turi tautos gyvybę, nes tai yra dvasinių jėgų srovė, kuri iš praeities per dabartį teka ateitin. Ji teka mūmuse ir teka su mumis, kur mes be būtumėm ir koks likimas be ištiktų, jei tik liekame savo tautai ištikimi.

Lietuvių tautą šiandien regime, kaip M. K. Čiurlionio paveikslu laivelį, apgaubta gedulo ir grimstantį jūros dužgan. O vis dėl to dviejų saulų spinduliai skverbiasi marias ir siekia tą laivą. Kažin kieno paslaugi ir tvirta ranka kelia jį į paviršų. Norėtumėm manyti, kad tai lietuviškas dar teka kraujas,

Širdy motulės Lietuvos

Į atgimimą šaukia naują
į dieną darbo ir kovos.
Krauju palaistys laisvės žiedą
O ašaros takus nuplaus
Tau dainą pergalės šią gieda:
Visų varpų aidais ji gaus...

Likiminė tautos valia skerbiasi pro okupantų vergijos pančių grandines ir veržiasi į žadėtosios laisvės aušrą. Tautos valia savo nesulaikoma smugiais prasiskverbs į laisvojo pasaulio žmonijos sąžinę ir įrodys, kad jos okupantas yra didžiausias nusikaltėlis, didesnis ir už didžiuosius tos rūšies Niurenbergo nusikaltėlius. Anie žudė paskirų tautų narius! O šitasai įkėsinasi į tautų gyvybę, jų kultūrą ir graso laisvojo pasaulio žmonijos laisvei, kultūrai ir civilizacijai.

XX a. žmogaus genijus prasiskverbė į visatos paslaptis ir rengiasi ją pakreipti žemės planetos gerovei. Tačiau XX a. istorija taip pat pagimdė kruviną tironą, kurio pikti pradais graso sunaikinti žmogaus laisvę ir kultūrinės vertybes. Mokslo pažanga teikia apčiuopiamų duomenų,

kad jau nebetoli tas laikas, kada žmogaus genijaus išrastos priemonės sugebės pažabot kruvinojo tirono piktus ir grąsinančius kėstus ir jo pavergtų tautų vergijos pančius pavers beverčiais šiupuliais...

Rytoj Chicagoje gyvenantieji estai, latviai savo maldose, demonstracijose ir eisenose prisimins prieš 24 metus Pabaltijo krašte įvykdytą raudonojo tirono didžiausią nusikaltimą, tą šurpiu sielvartu ir giliu liūdesiu prislėgtą birželio mėnesio 13 desios naktį, kai Kremliaus despotiškoji ranka iš gimtųjų namų ir savųjų tėviškių trėmė niekuo nekaltus to krašto gyventojus į šaltas Sibiro taigas bado ir mirties likimui. Prie jų prisijungs ir kiti iš to krašto kilę laisvame pasaulyje gyvenę pabaltiečiai. Slapčia savo mintyse ir širdyse paminės šią šurpią tragediją ir mūsų broliai ir seserys pavergtame krašte. Ir gal būt su giliu skausmu širdyse ir liūdesio ašaromis akyse jie bus policijos jėga ir dvasinio smurto priemonėm varomi į gatves ir aikštes, kad pareikštų okupantui dėkingumą, kad jis jų kraštui atneš

klastą, melą ir vergiją. Šią progą vergijos pakalikim norėčiau priminti tik vieną tiesos žodį, tai laisvą mintį. Laisvoji mintis, kaip paslaptingoji deivė savo žvilgsniu palengva tirpdo tironų pančių grandines ir griaua vergų imperijos sostą. Laisvoji mintis yra tas dinamiškas variklis, kuris apsprendžia žmonijos likimą ir tautoms leidžia būti tuo kuo jos nori ir sugeba, o ne tai ką joms vergijos imperatoriai pagal savo malonę skiria. Laisva mintis yra ištikima palydovė tautos valios, Tautos valia yra nepalaužiama ir karštai liepnojanti jos širdyje ir ateinančių generacijų jausmuose ir mintyse. Ji yra patvaresnė už okupanto utopines užmačias. Tautos ašrose, kančiose ir kraujyje išaugęs gražus laisvės žiedas spindi savo didybe ir kilnumu. Nėra pasaulyje fizinės jėgos, kuri sulaukytų gyvą tautos troškulį veržtis į to žiedo skleidžiamą grožį, didybę, garbę ir tautos pilnutinio turinio tikslą, - jos laisvę.

JULIUS PALENDRĖ

Nežinomo Partizano Įnašas LIETUVIŲ FONDE

NEŽINAMO PARTIZANO ĮNAŠA
LIETUVIŲ FONDE

JAV LB IV-sios Tarybos nariai, susirinkę į antrąją Tarybos sesijos suvažiavimą Filadelfijos mieste 1965 m. gegužės 22 - 23 dienomis, įsteigė Nežinomo Partizano Įnašą Lietuvos Partizano Fondą. Tarybos nariai, svarstydami būdus ir kelius reikšmingiau ir konkrečiau paminėti Lietuvos okupavimo 25 metų liūdumą sukaktį, patys pirmieji konkrečiai prisidėjo prie Nežinomam Partizanui tam tikro paminklo pastatymo. Sesijos nariai, aukodami čia po keliolika ir kelis dolerius, surinko netoli 200 dolerių Nežinomo Partizano Įnašui. Tokiu būdu, Nežinomas Lietuvos Partizanas simboliškai prisidės prie lietuvių išlaikymo ir kovos už Lietuvos laisvę, kuriai jis jau paaugojo savo jauną gyvybę.

Nežinomo Partizano Įnašą Lietuvos Partizano Fondas. Prie šio Įnašo padidinimo kviečiami visi lietuviai, ar jau įmokėję savo įnašus į Lietuvos Fondą ar ne. Kviečiamos taip pat visos lietuviškos organizacijos bei jų padaliniai. Visi turi sukurti ypatingais šiais liūdnu sukaktuvių metais. Todėl, ilgai neišskindę, ir kviečiame imkite voka, dėkite Jūsų auką ir siųskite:

Nežinomo Partizano Įnašas,
Lietuvių Fondas,
7243 South Albany Ave.
Chicago, Ill. 60629.

Bet kokia auka yra brangi ir primama.

Pastatykite Nežinomam Lietuvos Partizanui amžiną paminklą, siųskite aukas Nežinomo Partizano Įnašui Lietuvos Partizano Fondas.

Svečiai su šokėjais ir mokytojais Vasario 16 Gimnazijoje.

Lietuvos Vėliava Pasaulinėj Parodoj

New Yorke vykstančios pasaulinės parodos rajone, šalia jau ištisi metai stovinčio mūsų tautos simbolio - lietuviško stiliaus kryžiaus, šiais metais pakilo ir Lietuvos trispalvė, kuriai raudonųjų okupantų atimtos savoj šaly visos teisės. Čia ji plėvsuoja išdidžiai, primindama gausien praeiviams, jog garbinga smūktelių šalis Lietuva, nors kenčia Žiaurus okupanto pavergta, tebėra gyva laisvame pasaulyje esančių jos vaikų širdyse.

Lietuvių Komitetas pasaulinei parodai, gavęs teisę iškelti Lietuvos vėliavą, nedelsiant įmontavo metalinį vėliastulpį, papuošė aplinką žydinčiomis gėlėmis, kad parodos atidarymo dieną, š. m. balandžio 21 d., galėtų su kitomis paviljonus turinčiomis tautinėmis bei valstybinėmis vėliavomis pakilti ir lietuviškoji trispalvė. Atlikus šį visiems lietuviams ir Lietuvai reikšmingą darbą, pradėta rūpintis ir naujai atsiradusiomis išlaidomis. Po kurio laiko ir tas rūpestis Komitetui nuo pečių nuslinko, atsiradus mecenatui Marijos Antanaitytės - Shalins asmenyje.

Kai pora Komiteto pareigūnų lankėsi pas M. Shalins, gyvenančią Woodhaven, N. Y., ir išdėstė reikalą, ji gana širdingai pasakė:

- Kai matau savo tautiečius dirbant Lietuvos labui, aš visada pasiūlysiu padėti. - Įteikusi 500 dol. čekį dar pridūrė: - Ir tai darau savo tėvelio Jono Antanaičio neužmirštam atminimui.

Toliau besikalbant paaiškėjo, kad M. Antanaitytė-Shalins gimė Forest City, Pa. Šeimoje buvo trys broliai ir trys seserys. Iš pat mažens tėvelis visus vaikus mokino lietuviškai skaityti, rašyti ir dainuoti. Buvo laikas, kad visa Antanaičių šeima giedojo Šv. Antano parapijos chore Forest City, o vėliava Šv. Jurgio parap.

chore Philadelphijoje. Marytės gimtiname mieste tebeklebonauja kun. B. Paukštis, kuris gegužės 23 D. šventė savo kunigystės 50 metų sukaktį.

Geraširdiškas M. Antanaitytės - Shalins sutikimas padengti išlaidas, susijusias su tautinės vėliavos parodos rajone įruošimu bei jos išlaikymu iki parodos uždarymo, mūsų krašto okupanto nusiminimui, yra akivaizdus įrodymas, jog lietuvių jausmai tebežerū ir čia gimusių lietuvių širdyse.

(dp)

Marija Antanaitytė - Shalins, paaugavusi 500 dol. vėliavos įruošimo išlaidoms padengti.

Spaudos mėnesio proga puikiai pavykęs liet. spaudos platinimas LB Roselando apylinkėje. Iš kairės į dešinę: apyl. pirm. Br. Macevičius, vicepirm. Br. Buikienė ir dalis publikos. Foto S. Kancevičiaus

LAISVOJI LIETUVA

Free Lithuania

911 West 32 St.
Chicago ILL 60608

Tel. FR 6-5416

Entered as Second Class Matter at the Post Office at Chicago ILL. Published bi-weekly on Thursdays by Lithuanian Regeneration Association.

Leidžia Lietuvos Atgimimo Sąjūdis, Igaliotas Leidėjas V. KAČINSKAS

Redaktorius - A. J. KAULĖNAS
GARBĖS LEIDĖJAI - J. Bagdonavičius, St. Jakubickas, Dr. K. Liutkus, Br. Macianskis ir L. Virbickas

Prenumerata metams \$ 5
Subscription per year \$ 5

Atskiras numeris 20 ct.
20 c. per copy

Be juodų raiščių ant rankovės

Rašo - E. Karnėnas

Kai prieš penkiolika metų Amerikoje susirėšau su savo tėviške Vyšniave, sužinojau baisią mano šeimos tragediją: mano tėvas, kurį 1944. VII. 3atsisveikinau Vilniuje, už kelių mėnesių palaidotas Antakalnio kapuose; brolis Pranas Žuvo Berlyne tris dienas prieš Vokietijos kapituliaciją "už raudonąjį carą"; brolis Juozas, likęs Daugose miškų urėdijoje, dingo be žinios; brolis Leonas ir sesuo Marytė su šeima - mis atsidūrė Olsztynė (Allensteine), Lenkijoje. Nenešiojau juodo raiščio ant rankovės, bet širdyje ir šian dien nešiojuos skausmą. . .

Jaučiu, kad mano skausmas dėl mano šeimos tragedijos yra dalis visos lietuvių tautos skausmo dėl žuvusių brolių, tėvų ir artimųjų. Nes gi reta lietuvių šeima išvengė panašios ar dar baisesnės tragedijos okupantams Lietuvą užplūdus. Pavienių šeimų narių bausis nukankinimai Rainių miške, Panevėžyje, Zarasuose, Praveniškėse, Červenėje, Paneriuose, Kauno fortuose, Lietuvos kariuomenę išformuojant, Lietuvos rinktinę likviduojant, nacių kaetuose ir sovietų kalėjimuose bei Sibire, prie Švenčionių ir Pirčių piuose, naciams ūkininkus šaudant, sovietams "miškų brolius" naikinant dabar okupantams lietuvių tautą visokiais būdais retinant, - sušilieja į vienišą lietuvių tautos skausmą, nes tai jau ne pavienių šeimų tragedija, bet visos tautos Dangaus keršto šaukiantį tragedija.

Nežiūrint tokios visuotinės tragedijos, dėl laisvės kovojanti ir drąsiai ateitin žiūrinti tauta, nuolatos turinti aukų savo didvyriais, nepavilau dėvėti juodus raiščius ant rankovių ir tautines vėliavas juodais kaspinais perrišti. Apevokdamas nekaltai okupantų nužudytus savo vaikus, tauta neturėtų per dažnai atgailai dairytis, kad, kaip Senajame Istatyme parašyta apie Sodomą-Homorą ir Loto žmoną, nepavirstų druskos stulpu. . .

Amžių bėgyje tūkstančiai mūsų protėvių paguldė galvas dėl Lietuvos laisvės. Ir dėl žuvusių sukilėlių, klygnešių bei Lietuvos nepriklausomybės kovos aukų "motinos išveržė šviesias akis" (iš A. Vaičiūno "Kritusiems šauliams"). Jie dalinai yra Lietuvos istorijoj įamžinti. Bet kaip mes įamžinsime mūsų gyvenamuoju laiku nekaltai okupantų nužudytuosius ir žudomus Lietuvos vaikus? Ar gi pasitenkinsime vien tik pamaldas surengę, Requiem sugiedoję? Negalima tenkintis tik bendrybėmis, reikia, jeigu galima, Lietuvos kankinius pavadėmis minėti, ir ne vien tik žymesniuosius.

Okupantams ir toliau Lietuvą baisingame kalėjime laikant, lietuvių išveivijai tenka būtina pareiga susikurti tokias institucijas, kurios pavaduotų Lietuvoje okupantų išniekinimą ir sunaikintą Lietuvos Nežinomąjo Kareivio paminklą (Chicago jau turi), bronzines plokštes ant sienų lietuviškose bažnyčiose ir kultūrinuose namuose.

Nors lietuviškos bažnyčios nėra amžinos, bet, pvz., Šv. Jurgio bažnyčioje Clevelande jau prieš kelis metus ramovėnų pastangomis įtaisyta sienoje plokštė "Žuvusiems dėl Lietuvos laisvės" su aukurėliu ir trispalve vėliava, kur ypatingomis

progomis atliekamos apeigos. Panašių paminklinių plokščių, reikia manyti, yra ir kitose lietuviškose bažnyčiose, o jei nėra -- reikia padaryti žygių tokias plokštes įrengti.

Lietuvos Rezistencijos Buvusių Politinių Kalinių Sąjunga, jeigu ji dar gyva, turėtų tęsti savo darbą -- registruoti visus nacių ir sovietų okupantų kruvinius žygdarbius lietuvių tautai iki galimų detalių. Vien Petruičio knygos "Kaip jie mus sušaudė" ir kitų iš Gestapo ar NKVD bei MVD bausių kalėjimų ir Sibiro ištrūkusių atsiminimų knygų bei rašinių periodinėje spaudoje neužtenka. Reikia galimai pilno lietuvių kankinių sąrašo. Neužmirštini ir lenkų nukankinti lietuviai 1920-1939, nors J. Cicėnas juos įamžino "Vilnius tarp audrų".

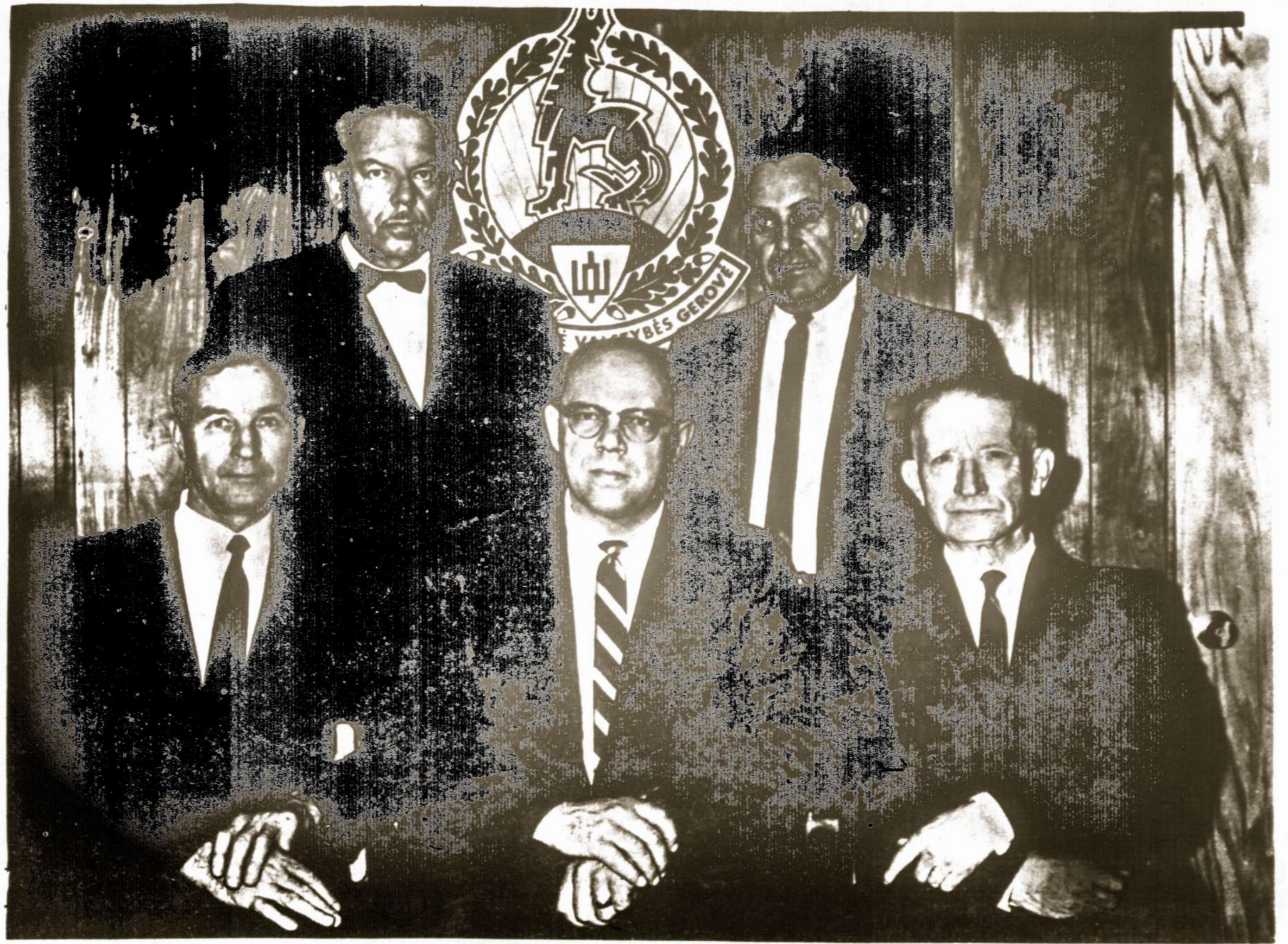
Lietuvos kankinių ir kruvinių žygdarbių sąrašas yra būtinas paremti kaltinamąjį aktą Lietuvos okupantams. Tai negalint padaryti pačiai pavergtai tautai, jos vardu turi teisę atlikti lietuvių išeivija. Nužudytųjų, žinoma, neprikelsime, bet mūsų šventai pareiga jų neužmiršti ir jų vardu kalbėti, kaltinti nusikaltėlius, lengvinti pavergtos tautos būklę, pasaulio viešumon iškelti budėlius.

Naturalia mirtimi anksčiau ar vėliau miršta visi žmonės. Bet nekaltų žmonių žudymas yra baudžiamas kiekvienos valstybės įstatymais. O kokią teisę turi žudyti pavergtos tautos žmones okupantai? Išimtis yra kariaujančioms valstybėms frontuose, bet ne civiliniame gyvenime, dar gi taikos metu. Gi Nuerbergo tarpautinis tribunolas parodė, kad kariaujančios šalys neturi teisės žudyti civilių žmonių net ir karo metu. Tai liečia ir Lietuvos žmones nuo 1940 birželio 15.

Kol galima bus tinkamai laisvoje Lietuvoje pagerbti okupantų nekaltai nužudytuosius, yra laikinas būdas Lietuvos kankinius pagerbti: kiekviena lietuvių organizacija išeivijoje tegul pasivadina vieno kurio pasirinkto vardu, kaip jau nuo seniau yra organizacijų, kurios garbingai pasivadinusios Pr. Dielininkaičio, Vydūno, Vysk. M. Valančiaus, Dr. V. Kudirkos, Tumo-Vaižganto, Maironio ir kitais vardais, nors jie gal ir neįeina į Lietuvos kankinių kategoriją.

Lietuvos okupacijų nuo 1940 metų nukankintų lietuvių yra keleriopai daugiau, negu lietuviškų organizacijų ir jų skyrių išeivijoje. Bet organizacijų pavadinimų nesugadins prie jų pridėjus kurio Lietuvos kankinio pavardę, kad ir eilinio lietuvių nekaltai žuvusio nuo nacių ar sovietų sauvaliavimo. Tegul visi ramovėnų, skautų, skaučių, šaulių, ateitininkų, studentų, sporto klubų, abiejų susivienijimų vienėtai ir net bendruomenių apylinkės visame laisvame pasaulyje pasirenka po vieną kurį Lietuvos kankinį -- tai jau bus gyvas ryšys su nekaltai nukankintaisiais ir sustiprins lietuvių tautos žuvusiųjų pagerbimo kultūrą, nes kovojančiai tautai negalima pasitenkinti vien bendromis mirusiųjų dienomis.

Nenešiodami juodų raiščių ant rankovių ir neperrisdami trispalvės vėliavos gedulo kaspinu, savo širdyse ir organizacijose palaikytame gyva Lietuvos kankinių prisiminimą.

Nesenai išrinkta nauja Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Vyriausioji Valdyba sėdi iš kairės: I - mas pirm. pav. inž. Alf. Rimas, Sąjūdžio pirm. inž. K. Oželis, II - as pirm. pav. J. Bagdanavičius. Stovi iš kairės: izdo vad. Br. Macianskis ir general. sekretorius Petr. Stakauskas.

Nuotrauka Vyt. Reivyčio

TĖVŲ IR VAIKŲ SANTYKIAI IR LIETUVYBĖ

Rašo - J. Rutkus

"laiškų Lietuviams" nr. 5 yra konkurse premijuotas Pr. Razmos str. "Santykiai tarp tėvų ir bręstančio jaunimo". Parašyta rimtai, idomiškai, gyvenimiškai. Liečiama vaikų auklėjimas, taip pat ir lietuviškumo juose ugdymas. Tuose santykiuose dabar glūdi ne vien psichologinis tėvų-vaikų konfliktas, bet sykiu gretinasi ir tėvų lietuvišybės prieš vaikų amerikoniškumą pastatymas. Vaikai nusi-grėžia nuo tėvų, net ima jų šalintis, juos smrkti, prieštarauti - ne vien todėl, kad brendimo amžius savaime jautrus ir maištingas, bet kad tėvai reikalauja išlikti lietuvišybėje ištikimais (kalba, tradicijos, siekimas išlaisvinti Lietuvą etc.) Jaunimas linksta niveliuotis amerikonybėje.

Pr. Razma daugiau tik iškelia esamos padėties skaudulius, nedaug leis damasis gilyn į negerovių pašalinimo galimybes. Iš karto jis pabrėžia, kad dėl tėvų - vaikų santykių tragikos pirmiausia yra kalta šio žemyno auklybos atmosfera. Čia paaugliams teikiama daug laisvių, o jie dar nemoka jų vertinti ir klysta į šunkeilius. Be to, amerikinės mokyklos tikluose svarbiają vietą užima, greta žinių įsigijimo, - pelningų profesijų bei medžiaginių malonumų perspektyvos. Valingos asmenybės ugdymui, dvasinės patirties džiaugsmui per mažą vietos skiria. Todėl jaunuolių išškyla toki naivūs klausimai: kodėl turiu tėvų klausyti? Ką man duoda tautybė? Kokia nauda galvoti apie tolimą Lietuvą? Ir jaunuolis, nusigręžęs nuo tėvų, žengia amerikoniškų malonumų taku ne nesuvokdamas, kokį dvasinių vertybių išsižadėjo, kokį kultūrinių turtų atsisakė, paniekindamas savo įgimtos tautybės paveldėjimą.

Pr. Razma pastebi, kad šeimose, kur jaunimas dar sykiu su tėvais vaitoja savo lietuvišką kalbą, skaito spaudą ir dalyvauja sambūriuose - ten ir ta vaikų su tėvais santykių problema lengviau sprendžiama, ne tokia aštri. Be to, kur jaunimas yra įsigijęs gilesnio asmens prusinimo (europietiško asmenybės lavinimo), ten ir skirtingos tėvų - vaikų pažiūros kultūringai išsitenka gretomis, toleruojant. Betgi kur tėvai palieka vaikus vien šio žemyno pedagogikos paviršutiniškume ir laisvėse, ten abiejų kartų abipusis susipratimas darosi beveik neįmanomas, Tuomet jauniajai ižūliai sušunka: ką aš noriu, tą darau. . .

Vadinasi, jaunimo iš mažens palaikymas lietuvišybėje duoda ne vien tautinės naudos, nes visai aišku, kad prigimtos tautos tradicijomis ugdomas jaunuolis išauga daug sveikesnės dvasios, idealesnis, pilnesnės asmenybės, sąmoningai tvirtas individas, kuris ir moksle, profesijoje, ir

amerikietinėje visuomenėje pajėgia tikriau pasireikšti vertingu ir gerbtinu žmogumi. Jau todėl nėra to klausimo: kodėl turiu išlikti lietuviu? Jis žino, kad tautybės išsižadėjimas - menkybės, dvasios liguistumo pažymys.

Tad tik toks gilus žmogiškos dvasios ugdymas iš mažens (ne vien mokykloje, bet itin šeimoje), tėvams visu dėmesiu to darbo imantis ir auklėjimą įjungiant į savos tautybės vertybių pagrindą gali užtikrinti tėvų - vaikų santykių teigiamą išrišimą.

Jei tėvai pareigos neatlieka - reikia dolerius gaudyti, arba net ir patiemis jau sekti paskui didmiesčio tuštybes - tuomet joki iš šalies receptai reikalo nepataisys. Anot Pr. R. ir geriausi auklybos raštai, kaip Foersterio, Pečkauskaitės, Totho - bejėgiai.

Mūsų nuomone, apsilaidusių tėvų jau gana daug pasitaiko, tad LB turėtų įsteigti ŠEIMOS skyrių, kur ši problema nuolatos būtų tirama ir randami būdai pagelbėti. Mūsų žlungančią šeimą reikia gelbėti, nes vaikų - tėvų santykiams irstant savaime žlunga ir lietuvišybė.

Pr. Razma klausimą dar negana giliai paėmė - nepabrėžė, kad vaikai gimsta tobulesni, mažiau į palaidumą

palinke, kai patys tėvai yra turtingesnės sąmonės ir gilesnės kultūros. Dažnai vaikų palaidumas per aiškiai nurodo tėvų dvasios tuštumą.

Truputį keista, kad Pr. Razma net pats abejoja, ar iš viso galima jaunimą dabaries aplinkybėse tinkamai pruošti gyvenimui. Tai esą taip sunku kad nulemia tikatai anot jo "tėvų genijus", o ne taisyklės, ne konkrečios pastangos. Jam atrodo, kad šiandieninis jaunimo nuolatinis žemyn smukimas tartum sugriauna visas lig šiol taikytas pedagogikos taisykles, tartum paneigia mūsų auklėjimo mokyklų galią. Tačiau ir Pr. R. šiek tiek reiki tikrąją spragą, tik nepakankamai jos reikšmę įvertina: "tėvų ir atžalyno santykiai pagerės, kai patys tėvai pradės kovoti ne tiek su vaikų silpnybėmis, kiek su savo pačių, su aplinkos neigiamom apraiškom". Taigi, turime pagaliau įsitikinti, kad žvirblio lizde ereliui išsiperėti sunku būtų, o praktiškai žiūrint - mūsų žodžiai turi daugiau derintis su darba. Jei tėvai patys supras, koks turi būti kultūringas žmogus, jei išmoks tapti vyduinio skaidrumo dvasios - panašius ir vaikus pagimdys. O jeigu jie savo vidinį tuštumą mėgins nuslėpti, į vaikus berdami Foerste-

- nukelta į 8 pus. -

Nesenai išrinkta nauja Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Vyriausioji Valdyba su patarėjais: sėdi iš kairės į dešinę I-masis pirmininko pav. inž. A. Rimas, Sąjūdžio pirmininkas inž. Kazys Oželis, II-rasis pirm. pav. Jonas Bagdanavičius. Stovi iš kairės į dešinę Laisvosios Lietuvos leidėjas V. Kačinskis, izdo valdytojas Br. Macianskis, generalinis sekret. P. Stakauskas.

Nuotrauka Vytauto Reivyčio

4

"LAISVOJI LIETUVA"

Nr. 12 (955)

Kristijono Donelaičio lituanistinės mokyklos absolventai su auklėtoja P. Lamposiene.

Nuotrauka - V. Noreikos

Iš Lietuvos Bendruomenės veiklos

Š. m. birželio 4 d. Jaunimo Namuose JAV LB Centro Vald. Pirmininkas J. Jasaitis turėjo bendrą pasikalbėjimą su spaudos bendradarbiais. Pasikalbėjime J. Jasaitis plačiai pasisakė Bendruomenės organizaciniams reikalams, jos nuveiktoms darbais ir ateities darbų planais. Iš J. Jasaitis pranešimo Tarybos II-joje sesijoje, Philadelphiaje paašškėjo, kad LB yra daug padariusi lietuvių išlaikymui, būtent:

1. Jau ketveri metai Pasaulio Lietuvių Archyvą išlaiko JAV L. B. Centro Valdyba. Visas archyvo išlaikymas Centro Valdybai sudaro nemažai išlaidų ir rūpesčių. Archyvas yra labai reikšminga ir svarbi mūsų kultūrai įstaiga, tai mūsų tautos turtas. Centro Valdyba archyvo išlaikymu rūpinasi ir ateityje.

2. Trečioji JAV ir Kanados Lietuvių Dainų Šventė įvyks 1966 m. liepos 3 d. Chicagoje. Šventei kantatą parašyti pakviestas Bronius Budriūnas.

3. JAV LB Centro Valdyba skiria \$500.00 premiją už specialiai sudarytos komisijos atrinktą, 1964 m. išleistą ar rankraštyje švietimo Tarybos pirmininkui J. Ignatonui pristatytą jaunimui tinkamą dailiosios literatūros, prozos, poezijos, dramos kūrinį ar jų rinkinį. Premijos mecenatas - Lietuvos Fondas. Ateityje C. Valdyba kas metai skirs premiją už jaunimo literatūrą.

4. C. Valdyba susitarusi su Kanados Krašto Valdyba organizuoja lietuvių tautinių šokių ratelių vadovų - mokytojų kursus Dainavos stovykloje. Programą parengė ir kursas praves Liet. Tautinių Šokių Instituto nariai.

5. Iowa valst. įsteigtas buvusio prezidento H. Hoover bibliotekos Vakarų Skyrius. Šioje bibliotekoje savo skyrių turės ir lietuviai. Ten numatoma išstatyti (to pageidauja bibliotekos vadovybė) kultūrinio ir istorinio pobūdžio eksponatai, kaip audiniai, medžio drožiniai, keramika, baldų pavyzdžiai, senovės ginklų pav. ir kt.

6. Spaudos reikšmei pabrėžti, ją išskirti ir skatinti, kad kiekvienas lietuvis ją remtų prenumeratomis ir knygų pirkimu, Centro Valdyba skelbė gegužės mėn. spaudos mėnesiu. Laikraščių ir žurnalų redakcijos ir eilė spaudos darbuotojų specialiais raštais buvo paprašyti per visą gegužės mėn. ypatingai ryškinti ir kelti lietuviškosios spaudos reikšmę ir raginti lietuvius būti nuolatiniams savo spaudos skaitytojais. Surinktoms žiniomis ne visose apylinkėse yra spaudos platintojai. Ši reikalą CV, galimai skubiau numato sutvarkyti, surandant bent didesnėse apylinkėse tokius platintojus.

7. CV, jausdama, kad žemo ekonominio lygio kraštų lietuviams sunku išgyti pagrindinių mokymo priemonių - vadovėlių, paskyrė per PLB Valdybą visų Kultūros Fondo leidinių (po 150 egz.) Pietų Amerikos ir Vokietijos lietuviams. Dauguma šių leidinių yra vadovėliai lituanistinėm mokykloms. Visi paskirti leidiniai perduoti PLB Valdybai.

8. Pedagoginis Lit. Institutas akivaizdiniu ir neakivaizdiniu dėstymu ruošia mokytojus lit. mokykloms. JAV LB Centro Vald. šios institucijos veiklą remia kasmetine pinigine auka. Šiais metais Ped. Lit. Institutui CV paskyrė 1,000 dolerių. Pusę šios

sumos sudėjo LB Tarybos nariai: dr. L. Kriaučiūnas \$200, dr. A. Razma \$200 ir dr. B. Matulionis \$100.

9. Lietuvos žurnalo reikšmė labai didelė, bet ir jo leidimas surištas su didelėmis išlaidomis, kurias Studentų Sąjunga padengti negali. Ir šiam reikalui CV paskyrė \$250. Paragintos Apylinkių Valdybos šį reikalą taip pat parėmė aukomis.

10. Šiais metais sueina 25 m. nuo Lietuvos laisvės praradimo. Suprantama, kad šią skaudžią sukaktį turime tinkamai paminėti. Laisvėje esantieji privalome visam laisvajam pasauliui nušviesti mūsų tautos padėtį, atidengti okupanto skleidžiamą netiesą, išskirti tautos laisvės troškimą ir pagerbti žuvusius kovoje už tautos laisvę ir išlikimą. Minėjimai

daugumoje apylinkių ir apygardų vyks per visus metus. Chicagoje kovoje už Lietuvos laisvę žuvusiųjų pagerbtmą rengia Chicago Lietuvos Opera. Tai bus kultūrinė, mūsų tautinį kūrybingumą ir gyvumą išreiškianti, demonstracija.

11. Pasitarimai su ALTO ir VLI Ko atstovais įvyko š. m. sausio 9 d. ir balandžio 11 d. Šie pasitarimai buvo pirmieji, kuriuose oficialiai buvo pakviesti dalyvauti LB atstovai Lietuvos laisvinimo darbo klausimus aptarti.

12. Kiekviena LB apylinkė yra neabejotina tautinės gyvybės išlaikymo versmė. Todėl reikia, kad kur yra suitelkusių bent keletas lietuvių šeimų, būtų LB apylinkė įsteigta.

13. Prieš kelis metus įsteigtas Lietuvių Fondas jau pasiekė gražių rezultatų. Iš sutelktų sumų gauto pelno kasmet dalis skiriama I.R. institucijų veiklai. Prie LF išaugimo daug

prisidėjo apylinkių valdybos ir jų suorganizuoti LB komitetai LF lėšomis telkti.

Toliau pirmininkas J. Jasaitis ragino aktyviai ir gausiai dalyvauti visuose š. m. parengimuose, kurie bus rengiami 25 metų tautos pavergimo ženkle, pav. Liepos 17 d. - Pavergtų Tautų Šventė, liepos 22 d. Lietuvos Inkorporavimo į Sov. Sąjungą minėjimas ir kt. Po to p. J. Jasaitis paaiškino dėl numatomų pakeitimų renkant Bendruomenės vald. organus, kad Tarybos Sesijos protokolas dar negautas, tačiau Bendruomenės statuto ar įstatų pakeitimo nebuvo.

Į klausimą, kas daroma su kolaborantų nušalinimu iš parengimų vado vybių, p. J. Jasaitis atsakė, kad tuo yra rūpinamasi ir yra vilties, kad toki asmens nebus prileisti prie vadovaujamų vietų ir bendrai nebus kviečiami Bendruomeninės veiklon.

Slovenų gyvųjų liudininkų pavyzdys

pais laiškais įvairiomis progomis, ypač mums minint Pabaltijo pavergimo 25 metų sukaktį.

Kaip tai padaryti? Labai paprastai. Tuo pasirūpinti turėtų viena kuri mūsų organizacijų, pvz. Lietuvos Karinių Veteranų "Ramonė" Sąjunga. Tegul gyvieji liudininkai, nemokėdami pakankamai angliškai patys betarpiškai parašyti, savo gyvus parodymus

parašo lietuviškai ir pasiūnčia tinkamai mūsų organizacijai, kurios pareiga turėtų būti išversti angliškai ir tinkamoje formoje pasiųsti vienam kuriam Amerikos dienraščiui.

Daug įvairiomis progomis mes galėtume papilti laišku didžiajai amerikiečių spaudai, deja, pas mus vyrauja perdidelis kuklumas arba nerūštas savo pareigą atlikti...

Čikagos K. Donelaičio Lit. mokyklos mokinys Š. Grigaravičius gauna žemesniosios mokyklos baigimo pažymėjimą.

Nuotrauka - V. Noreikos.

ASSEMBLERS

LIGHT BENCH WORK
NO PIECE WORK
STEADY EMPLOYMENT
TOP PAY
MODERN PLANT
Apply in person

**THE SCAM
INSTRUMENT CORP.**
7401 N. HAMLIN AVENUE
SKOKIE, ILLINOIS

OPENINGS FOR: ENGINE LATHE OPERATORS

TOOL ROOM MACHINIST

FINAL INSPECTORS

Top wages—shift premium—complete benefit program—excellent working conditions. Apply in person or call personnel director at PO 7-2100.

HUPP AVIATION
6633 W. 65th Street
An Equal Opportunity Employer

GENERAL FACTORY WORK
Immediate Openings—! Steady work — many company benefits. — Why not apply Now, and let us introduce our program to you.
PRECISION EXTRUSION, Inc.
720 East Green
BENSENVILLE, ILL.

PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE PARAMA-

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332
Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

BARNETT PRANC. KONJAKAS	5th \$4.98	COCKTAILS MANHATTAN OR	
GERMAN BRANDY	5th \$3.98	MARTINI kvorta	\$2.98
CANADIAN WHISKEY	5th \$3.98	ZELLER SCHWARZ KATZ	\$1, 29
VODKA pilna kvorta	\$3.59	(vokiškas vynas)	
KRON BRANNVIN		NAPOLEON FRENCH BRANDY	\$3, 35
AQUAVIT (švediška)	5th \$3.98	BORDEAUX pranc. vynas	5th \$0.98

LEO'S SINCLAIR SERVICE

STABDŽIAI, SANKABOS (CLUTCH), TRANSMISIJO,
(Standartinės ir Automatinės), TUNE-UP'S
IR MOTORŲ REMONTAS

5759 So. WESTERN AVE., kampas 58th St.
Sav. LEONAS FRANCKUS Tel. P.Rospect 8-9533

LIETUVIŠKA APDRAUDŲ AGENTŪRA

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos — asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Laisvas pasirinkimas kompanijos ir apdraudos rūšies. Nemokamas pataravimas ir informacija. Valstybės patvirtintos kainos. Smulkesnei informacijai gauti skambinkite, rašykite, užeikite:

JONAS KIRVAITIS
INTERSTATE INSURANCE AGENCY

6108 S. Ashland Avenue Chicago 36, Illinois
Telef.: WALbrook 5-5671

Spaudos ir gyvenimo verpetuose ...

IŠGARSINTAS NEMOKAMAS GYDYMAS

"Artėjančiam kurortų sezonui Vyriausioji Kurortų Sanatorių Valdyba Sovietų Sąjungoj žymiai sumažino kainas pasinaudojimų kurortais-sanatorijomis ir poilsio namais SSSR.

Už vieną parą, praleistą sanatorijoje-kurortuose su gydymu (štai ko vertas išgarsintas nemokamas gydymas! m. p.) reikia mokėti nuo 3 iki 7 amerikoniškų dolerių. ... Kas norite pagrindinai susipažinti su lietuvių tautos pavergėjo platinama propaganda, skaitykite tautininkų laikraštio Dirvos gegužės 21 d. 7-ą puslapį.

Vaikai jodinėja žirgais

VAIKAI JODINĖJA ŽIRGAIS

Tėvų ir vaikų išvykų, Alvudo valdybos suruoštoj, geg. 29 d. Forest Prezerve miške, keturi blokai nuo Karmeličių seselių buveinės, dalyvaavo daug senimo ir jaunimo. Jau nuo pat ryto šią išvykų vietą pasiekė šeiminiškės, kurios atsivežusios įvairių produktų, užsikūrusios ugnė virė cepelinus, grybus, keptė skesius. Alvudo vadovė su Dr. J. Adomavičiumi, St. Petersoniene, Sabieskiene, Žygiene, I. Malciu, Stakenais, Bosais ir kt. tvarkė stalus ir laukė svečių. Dr. O. Vaškevičiūtė su A. Kirvaityte tvarkė laimės pievelę, kur vaikučiai rasdavo sau po įdomią dovanėlę. Sporto pratimus pravedė Sobieskis, padedant Z. Juškevičienei, mok. Toliūnui. Pratybų laimėtojai buvo apdovanoti pedagoginėmis dovanėlėmis. Buvo ir deklamacijų bei dainelių, kurių programą pravedė Vaikų teatro aktorai, akt. A. Brinkos tvarkomi.

Į šią išvyką atvyko Patrūcija ir Antanas Cicėnai, gyveną Cicero, 105 Kean Ave. turi arklų treniravimo įmonę. Jėdu atėjo su gražiais arklukais, ant kurių nemokamai davė pajodinėti programos dalyviams-vaikučiams. Čia pat atsirado ir mažesnių arklukų-pony, ant kurių mažesni vaikučiai jodinėjo. Kiek buvo vaikučiams džiaugsmo ir nuostabumo, kad jie gavo pajodinėti ant didelių ir mažutukų arklukų.

Išalkusius šeiminiškės maitino įvairiais skaniais gaminiiais, o ištrokusius pagirdė gira, arbata bei pienu. Čia pat buvo Onutė Pažeriukaitė, mažoji gabi baletininkė, atšventė savo aštuntąjį gimtadienį. Jos tėveliai artimesnius Onutės draugus - drauges skanumynais pavaišino.

TAUTINĖS SAJUNGOS SEIMAS

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Seimas, įvykęs New Yorke gegužės 29 ir 30 d. d. praėjo įtemptoje nuotaikoje. Diskusijų metu paaiškėjo, kad nuo Nepriklausomybės Fondo įsteigimo laikų iki šiol Talkos nariui Vincui Rastenii buvo išmokėta arti \$4,000 už abejotinus vėtės darbus. Paaiškėjo taip pat, kad kalbamas "veikėjas", kuris vos įkėlęs koją į šį kraštą, bandė suorganizuoti perversmą prieš senuosius nusipelnusius tautininkus: Bačiūną, Olį, Ginkų ir kitus, šiuo metu rausiasi po Nepriklausomybės Fondo pagrindais ir bando jį subordinuoti savo tikslams.

Iš viso, paskutinis tautininkų suvažiavimas neviename dalyviui pravėrė akis. Ypač atstovai karštai reaguavo į V. Rastenio auklėtinio ir globotinio L. Sabaliūno įžūlius priekaištus Dirvai, kad tai esąs antisemitinis laikraštis, kad ji esanti palanki Neo-Lithuanams, kad joje trūksta skyrta, nagrinėjantį okupanto leidimą Lietuvoje literatūrą, ir dar daugiau nesamonių. Privačiuose pasikalbėjimuose Vilties bendrovės atstovai buvo tos nuomonės, kad tai Dirvos redakcinės kolegijos nario V. Rastenio žodžiai, įdėti į jo auklėtinio L. Sabaliūno lūpas.

NESULAUKĖ NATURALIOS MIRTIES

Lietuvos okupantas bando atgalvinti čekisto kultą, vėl pradeda garbinti tuos sužvėrėjusius dvikojus padarus kurie be teismo, be pasiaiškavimo masiniai kankino ir žudė nekaltus žmones. Štai Švyturio Nr. 3-65 pagarbiam aprašomas čekistas Jonas Gruodis, kuris nuo 1921 m. dirbo šioje teroristų įstaigoje. "F. Dzeržinskii pristatė" - ten sakoma - "J. Gruodis buvo apdovanotas Raudonosios Vėliavos ordinu ir Garbės čekisto ženklu. ... Apie aukštą Gruodžio įvertinimą kalba tai, kad jis du kartus buvo išrinktas partijos Minsko apygardos komiteto ir Baltarusijos Centrinio komiteto nariu". Tačiau, šis pasižymėjęs ir ordinais apdovotas išgama, kaip ir daugelis jam panašių, nesulaukė naturalios mirties: Stalino pavedimu jo paties drau

gai čekistai 1938 m. rugsėjo mėn. jį sunaikino. Nostalgijos pagautas jo buvęs draugas čekistas F. Stolarovas dabar verkšlėna, kad netgi: "Mes nežinome, kur J. Gruodžio kapas, bet žinome jo vardą ir tvirtai tikime, kad jo atminimas visada gyvens!"

PATS METAS JI SUTRAMDYTI

Komentuodamas lietuvių jaunimo suruoštą demonstraciją Vašingtone (Dirva, birželio 7 d.), V. Rastenis išvadino dalyvius kibiceriais - tipleliais, neprašytais patarėjais. Jam nepatinka, kad lietuviškas jaunimas užgyrė prezidento Johnsono pastarojo meto politiniai karinę veiklą Vietname ir džiaugiasi, kad lietuviškų kibicerių patarimai bei pamokymai Vašingtone administracijos negirdimi. Lyg nesuvokdamas dalyko esmės, jis klausia: "Už kurį naudingumą tas pagyrimas ir už naudingumą Amerikos, ar ir už naudingumą Lietuvos interesams?"

Į tai V. R. ir jam panašiesiems (jojo globojamam "jaunimui", kuris tame žygyje nedalyvavo ir kitiems kairiesiems ekstremistams) atsakymas tėra vienas - už naudingumą viso laisvojo pasaulio. Raudonasis maras skverbiasi į Europos širdį, į Azijos džiungles, į Pietų Amerikos prerią. Pats metas jį sutramdyti ir juo greičiau tai bus padaryta, juo daugiau turės iš to naudos visa žmonija, įskaitant ir pavergtus lietuvius.

Į TINKAMAS VĖŽES

Tautininkų sluoksniuose vyrauja nuomonė, kad naujasis Sąjungos pirmininkas inž. Jonas Jurkūnas sugebės ne tik kosoliduoti pačius tautininkus, bet ir pajėgs į tinkamas vėžes įstatyti Dirvos kryptį. Tikimasi kad V. Rastenio skleidžiamų destruktivinių minčių akcijai bus padarytas galas, ir tautininkų laikraštis Dirva pradės tarnauti tai ideologijai, kuriai jis yra skirtas.

KITOKI VĖJAI PUČIA ...

Savo laiku Vieniybės leidėja V. Tys liavienė, padedama Vytauto Širvydo savo skaitytojams aiškino ir įtikinėjo, kad jos laikraščio pasirinkta linija atitinka Valstybės Departamento nusistatymą kultūrinio bendradarbiavimo klausimu. Tačiau neseniai pabuvisi Vašingtone ir pasiteiravusi atitinkamų pareigūnų, ji pati įsitikino (kaip ir laisviečiams pasidavęs Al. Šalčius), kad Valst. Departm. visai kitokie vėjai pučia. Tenai jai buvo aiškiai ir nedviprasmiškai pasakyta kad: "Jūsų prašymo išleisti gastroliems Lietuvos muzikos kompozitorių Balį Dvarioną, Vyt. Klova, M. Aleškevičiūtę ir kitus, negalime patenkinti, nes JAV nepripažįsta Pabaltijo kraštų okupacijos" (Vienybė, balandžio 29 d.).

- nukelta į 8 pusl. -

1965m. gegužės 2D.

1965 m. gegužės 2 d. Cicero parapijos salėlėje Alvudo vaikų teatro suvaidinto "Aliutės Sapno" žiūrovai. Nuotrauka - B. Lungio.

Balys Balaišis

Prieš 21 metus...

GESTAPO NAGUOSE

(8 - ji tąsa)

Jau antrą į kalėjimą atvykimo dieną pradėjo visus skirstyti darbams. Lietuvių dauguma, pasirodo, buvo... siuvėjais. Pasirodo, visi jausdami savo fizinių nusilpimą tikėjosi lengvesnio darbo. Dalis, tikėdamosi rasti bent nušalusį bulvių, pasisakė esą "daržininkai". O mūsų gudragalvis Leonavičius užsispyręs tikino, kad esąs labai geras keptėjas, nors, galiu galvą guldyti, iš jo toks keptėjas, kaip iš umangės rabinas...

Daržininkai, o ypač prancūzai, čia rado tikrai daug skanėstų: orui kiek atšilus, varlių galėjai prisirinkti iki soties.

Mes gi už savo darbą, prieš einant į celą, gaudavome kasdien po vieną cigaretę. Nerūkantieji (dauguma jau buvo atpratę) galėjo su rūkančiais pasikeisti į maistą, dažniausia į varles. Prancūzai jas siūvykloje po prasu išsikepdavo ir kaip blyną, pasigardžiuodami, prarydavo... Nežinau kiel iš to buvo "virškinimui" naudos, bet aš niekad nesusiugdžiau jų para gauti... Antra vertus, aš per toli buvau nuo prosytojų, "prekė" retai kada pasiekdavo mano "rinką"...

Kurį laiką gyvenimas ir čia niekuo ypatingu nepasižymėjo. Paprastas kalinio gyvenimas; keltis, po langelį atsitiinti pusrytį, kurs virtas bulvės su žuvelėmis ir tamsios nesaldytos arbatos; toliau - darbas siuivykloj; pietų metu samtiis kažkokios sriubos, o vakare - gabalukas duonos ir vėl kažkokio drumzlinio vandens.

Diena duos dienos tesiskyrė tik tuo, kad ėjom kasdien menkn. Fizinis silpnėjimas pasireiškė tuo, lyg kasdien eitum senyn. Nuolatinis galvojimas apie maistą atbukino protą. Ėmė begalinis tinginys ir miegas. Žiūri, bet nieko nebeatamai. Nebegali sumegzti net paprasčiausių minčių. Akyse pradėjo rodytis kažkoki vaizdai - daugiausia miestas.

Kameros, kuriose buvom patal - pinti po tris, buvo apie 2.1-2 metrų pločio; taigi kaip tik išsitemkom ant grindų.

Kalinių skaičius diena iš dienos retėjo, nes rytais buvo randami jau šalti. Užmigdavo ir nebekeldavo. Pasitaikius mirčiai, likusi dvejukė pa prastai pranešdavo tik po pusryčių, nes nenorėdavo prarasti trečiųjų ps

ryčių.

Gaudėme žinias iš fronto. Mes, tą ilgą maitinami įvairiais spėliojimais, net ir patikimiausiomis žinio mis pradėjom nebetikėti. O vis tik gandai ėjo apie amerikiečių kariuomenės artėjimą. Žinios širdžiai mielos, bet ar sulauksime? Mes taip nusilpome, kad net į darba jau nebevarė. Štai vieną dieną išgirdom, kad kažkurioje celėje mirė teisėjas Kurkietis. Yra ir daugiau labai kritiškoje padėtyje atsiradusių.

Gandai veja gaudus. Kažkas paskleidė gaudus, kad vokiečiai politinius kalinius likviduosią. Tai nelabai malonu, bet gal tai gandai, - raminau amės.

Vieną dieną nuo pat ryto kažkas netvarkoje. Neatnešė pusryčių. Atėjo pietūs - ir pietų neatneša. Čia jau tikrai rimta. Kažkas panašų į galą. Argi jie nori mus badu numarinti?

Iš kamery pradėjo susišaukti. Nė bet koki susišaukimai buvo griežtai draudžiami, bet dabar niekas nedraudžia. Reiškia, ir sargybinių nebėra. Pasilipų iki langelio, matau - kieme vienas sargybinis dar vaikštinėja ir žvalgo iš dangų.

Staiga gauta linksma žinia. Miestas apsuptas amerikiečių kariuomenės.

Amerikiečiai įteikė ultimatumą paskelbti miestą atvirą arba bus sunaikintas kaip ir kiti vokiečių miestai. Sukaupę visą dėmesį, sekam pro langelį, ar ko nepamatsime. Kieme ir gatvėse ne gyvos dvasios.

Matome - lengva mašina su didele balta vėliava nurūko keliu į mišką, bet tuoj vėl grįžo atgal. Vėl naujos žinios iš kitų. Turbūt, kas radio

klausosi. Vokiečiai ultimatumą atmetė ir miestą gins. Kvailystė galvojam, arba beprotiškas išdidumas.

Įdomu, kaip greitai žinios lekia pro kalėjimo sienas.

Amerikiečiai davė progos visiems kurie nenori būti sunaikinti, iki 2 val. po pietų palikti miestą.

Pro langą žiūrint iš viršutinio akšto taip puikiai viskas matyti. Mieste ne gyvos dvasios. Kiek kairiau ant kalnelio medžiuose skęsta didžiulis Richard Wagner Festspielhaus. Mūsų kalėjimas miesto pakraštyje. Kažin ar bombarduos? - galvojame. Bet kaliniai celėse jau neberimsta. Šaukia sargus, bet niekas nebeatiliepia. Žmonės pradeda laužti duris. Kažkas jau laisvas. Pradeda atidarinėti duris, ir mes jau - koridoriuje. Sargų nėra ir čia.

Išsiveržiamė į kiemą. Kieme tik vienintelis senukas sargas, kurį mes Hindenburg ovasia buvom praminę. Vienas iš mūsų paėmė jo revolverį ir raktus. Revolveris, greičiausia, tai japonų - turkų karo liekana. Tas senukas ir tebuvo vienintelis kalėjime likęs. Jis buvo per senas kažkur bėgti.

Sename koplyčios bokšte laikrodis rodė jau beveik 2 val. todėl laiko gašinti nebenuvo kada. Mums reikėjo kuo toliau nuo miesto pabėgti. Atidarius šoninius vartus, tūkstantinė kalinių minia pasipylė į kalnėn miškėlio link. Kritome ir vėl bėgam ir vėl kritome. Kad kuo toliau nuo miesto, kuris turėjo būti sunaikintas.

Gražu buvo žiūrėti, kaip keli tūkstančiai juodų uniformų musėjo lauką.

Tai buvo 1945 metų balandžio mėn 14 diena.

Pasiekę į kalnę ir "įsitvirtinę" ten buvusiuose apkausuose, sekėm

po kojom išsidriekusį miestą, kurio neturėjo likti akmenas ant akmens. Ilgai laukti neteko. Netrukus pasirodė horizonte kelių šimtų amerikiečių bombonešių debesis - kuris artėjo į miestą. Žiūrėjom, kaip palėistos bombos ardė šimtametės statybos miestą, sukeldamos dulkių ir plunksnų debesis, kurie paslėpė miestą nuo mūsų akių.

Dulkėms ir dūmams išsisklidus išvydom miesto griūvėsius. Miestas buvo sunaikintas, tik mūsų kalėjimas, keletas bažnyčių ir priemiesčiai buvo likę sveiki. Gal ir veltui buvo mūsų bėgimas?

Mums beliko kaip galint greičiau susimedžioti kiek maisto, bet kur? Mes juk neisime plėšikauti, bet ir badu mirti nenorim. Mūsų akis atkreipė netoli stovinti trobelė su tvaireliu: o gal kas nors ten ir gyvena? Paprašysime, ir duos, - galvojame.

Aš ir dar pora vyrų atsargiai perlipame mažą tvorelę ir pasi beldžiam į duris. Pabandom duris, ir jos atsidaro. Kambarys paliktas netvarkytas, ir atrodo, kad jau labai seniai. Palėšiai ir voratinkliai, susidarę ant indų ir maisto liekanų, rodė kad jau kuris laikas namas nenaudojamas. Kambariuose nieko iš maisto nėra; nusileidžiame į žemą pogrindį. Spintoje randame duonos ir sviesto, dar ir porą bonkų panašių vynų; išidedam į čia pat rastą krepšelį. Pastenais stirtos čemodanų ir kitokio turto: net pora akordeonų kitokių instrumentų, įvairių drabužių ir patalinių. Rods šeiminių nebūta jau tokių neturtingų.

Išėdami iš namuko, gražiai uždarom duris, pakeliam išgąsdinam viškas ir perlipam tvorelę. Man taip gaila ir knieti grįžti atgal - juk taip daug ir tokių gražių kostiumų mažiau ten grodyndų, o mes nieko ne-

Ar Dominikonai...

atkelta iš 1 puslapio

komunisto sveikinimosi, grasinimo ir priesaikos ženklas (žūr. š. m. gegužės 14 d. Life žurnale jo nuotrauką). Jis aiškiai siekia ir nori būti antruoju Castro šiame pusrutulyje. Castro jau spėjo ir viešai jį (Caamano) išgirti, kaip narsų ir nenulaidų derybose, ta proga jis pranašavo, tikriausiai žadėjo (nes jis pats juos ruošia) kad panašūs sukilimai vyks ir kitose Pietų Amerikos valstybėse, nes revoliucija šiame kontinente esanti nebesulaikoma.

Susidariusi laikina krašto vyriausybė, karinė - civilinė junta, kuriai vadovauja žinomas generolas A. J. Barrera, buvo įteikusi sukilėliams ultimatumą besąlyginiai kapituliuoti. Ultimatumą atmetus, buvo pradėta traukianti ofensyva. Tuo laiku jau į kraštą atvyko Amerikos valstybių organizacijos (AOS) delegacija, sudaryta daugiausiai iš kairiųjų pažiūrų žmonių, tvarkai atstauti. Šie ponai su stipria JAV vyriausybės parama išvystė stiprų spaudimą į gen. A. J. Barrera, kad būtų įvykdyta vienos pamos paliaubos nukautiems palaidoti. Sukilėliai, matydami neišvengiamą pralaimėjimą, paliaubas mielai priėmė, jas panaudodami savo pozicijų sustiprinimui. Paliaubų metu, gegužės 21 - 22 dienomis įtakinąsis ponas McGeorge Bundy ir kit panašūs darė viską, kad nebeprileistų prie darbo veiksmų atnaujinimo ir tuo pačiu sukilėlių galutinai sutriuškinimo. Mat gen. A. J. Barrera pažadėjo sukilimą galutinai likviduoti per 48 val. Amerikos vyriausybė pagrasė gen. Barre-

rai įsikišti visomis savo karinėmis pajėgomis, jei jis bandytų puolimus atnaujinti. Po to, žinoma, vėl buvo pradėtos derybos su sukilėliais, tuo pačiu pripažįstant jiems laimėjimus, kurių jie atsiekti kovos metu negalėjo ir paliekant juos nors ir apsuptus bet neliečiamus miesto centre. Pajutęs saugų užnugarį iš amerikiečių pusės, sukilėlių vadovs pulk. Caamano pareikalavo, kaip derybų sąlygą, kad ir gen. A. J. Barrera - junto vadovas atsistatytų. JAV atstovas J. B. Martin ir kiti tariasi su sukilėlių vadovu Caamano koalicinės vyriausybės sudarymo reikalu. Valstybės departamentu atsakingas pareigūnas pareiškė, kad JAV linkusios pripažinti laikiną vyriausybę, atstovaujančią plačius visuomenės sluoksnius, vadinausi ir sukilėlius.

Siekdami tų tikslų, Amerikos pareigūnai išvystė stiprų spaudimą į gen. A. J. Barrera, kad ir jis atsistatytų, nes jis turįs visiems priimtinių ypatybių. Tačiau gen. Barrera, pajutęs kuo tas viskas kvepia ir kur visas reikalas kreipiamas, kaip ir gen. E. Wessin, atsistatydinti atsiskė.

Kaip žinome, gen. Barrero karinė ir civilinė junta buvo sudaryta su Amerikos vyriausybės parama ir pritarimu. Bet vos tik praėjo 10 dienų nuo tos vyriausybės sudarymo, staiga, po savo vizito Dominikonę resp. McGeorge Bundy rado, kad gen. Barrera nebetinkamas vadovauti tai vyriausybei ir pasiūlė į jo vietą sukilėliams priimtina A. Guzman. A. Guzman yra ūkininkas ar prekybininkas

buvęs nuverstas prez. J. Bosch vyriausybėje žemės ūkio ministru, kurio politiniame sąjudyje pilna komunistų ir jų pakalikų. Jis grįžęs gegužės mėn. vidury iš slaptos kelionės į Washingtoną, pradėjo organizuoti naują vyriausybę. Šiuo žygiu JAV aiškiai remia pulk. Caamano sąjudį ir pripažįsta jam neatsiektus laimėjimus. Pagaliau Amerikos Valstybių Organizacija sudarė trijų valstybių atstovų komisiją, kuri atliks tarpininko rolę. Į komisiją įeina JAV, E. Salvadoras ir Brazilija. Ši komisija bandys susodinti sukilėlius su Barrero vyriausybe prie vieno stalo, koalicinei vyriausybei sudaryti.

Sukilėliai komunistai šį derybų laiką išnaudoja savo pozicijų stiprinimui ir atsidėkodami amerikiečiams už aiškią jiems paramą ruošia masines priešamerikietiškas demonstracijas sostinėje ir kitur. Be to Amerikos vyriausybė paskyrė 7 milijonus dolerių Dominikonę Resp. karinio ir administracinio aparato algų mokėjimui. Kas keisčiausia, kad algas moka ir sukilėlių vyriausybė su pulkininku Caamano priešaky, ir jos pusėje esantiems kariškiams, kovojantiems prieš antikomunistinę gen. Barrero vyriausybę. Nors tai ir skamba anekdotiškai, bet yra tikras faktas.

Visų šių faktų akivaizdoje, Dominikonę resp. vyriausybė įteikė prez. Johnsonui protesto pareiškimą. Tą laišką - memorandumą pasirašė gen. A. J. Barrero ir visi jo vyriausybės nariai. Laiške išpėjamas prez. Johnsonas, kad tokia Amerikos politika, kuri neleidžia Dom. vyriausybei greitai sutvarkyti sukilėlių komunistų,

Machinist

Leading power tool mfr. needs machinists capable of running lathe and milling machines. Steady work, good working conditions.

Call R. O'Brien at 666-6311.

BRUNO KEPYKLOJE
KEPA
LIETUVISKĄ DUONĄ

BRUNO KEPYKLA

Kas Valgo Bruno Duona
Visad Žydi Kaip Aguona!

Sav. BRUNO MACIANSKIS

3339 So. Lituanica Ave
Tel - CL 4-6376

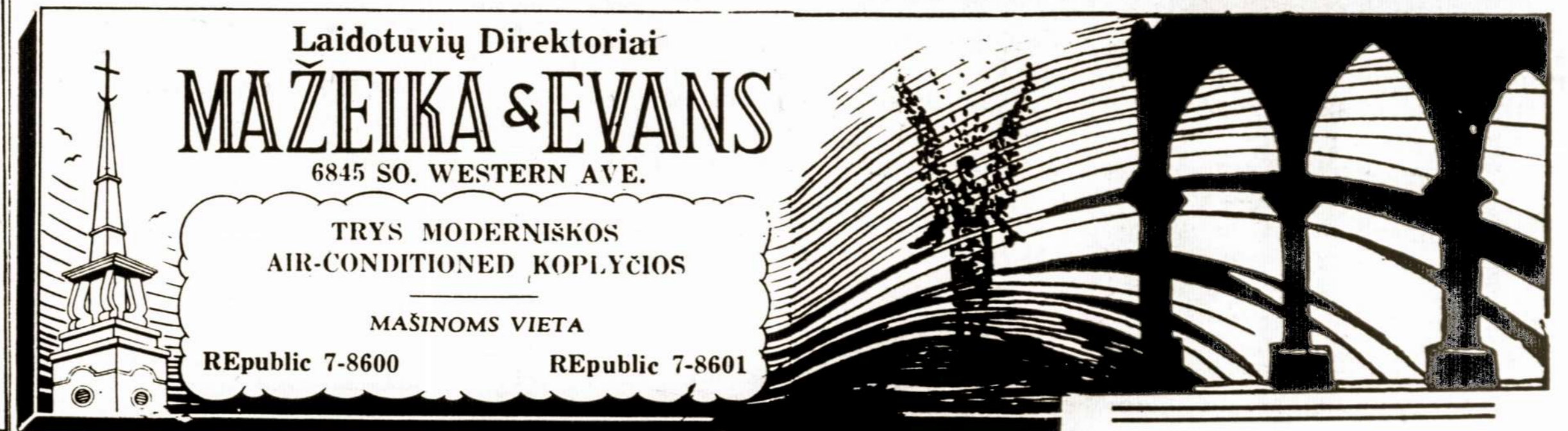

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIKI & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

MASINOMS VIETA

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

beturim. Mūsų civiliai drabužiai jau seniai skutais pavirto. Grįžtu atgal, pagriebiu vieną eilutę ir susivyniojė išsinešu: bus pasikeisti manau. Bet tik atėjęs į slėpimosi vietą, esu priverstas atsineštą kostiumą tuoj gražinti atgal: juk mes ne kriminalistai, o garbingi politiniai kaliniai.

Užvalgęs po gabaliuką duonos su sviestu ir išgėręs po vieną žalią kiaušinių, kuri vištoms išsigandus atradom, pasijutom žymiai smagiau, nors alkio visai nenumalšinom. Tuščią krepšėlių nusprendem gražinti atgal, su tokiu raštelu:

Liebe Herren.

Mes, lietuviai, politiniai kaliniai, tik ką išsilaisvinę iš St. George kalėjimo ir mirštą badų drįsime įsibrauti į jūsų namą ir pasisavinti duonos, sviesto ir truputį žalių kiaušinių. Mes graži - name Tamstoms tuščią krepšėlių ir užtikriname, kad nė vienas iš mūsų lietuvių, buvusių jūsų kalinių, nieko daugiau iš jūsų turto nebūsime pasisavinę.

Už pasisavintą maistą, kurs mums taip reikalingas, nes labai atsiprašome, pasiryžę ateityje atsilyginti.

Buvę politiniai kaliniai lietuviai.

Toks raštelis, kuris buvo parašytas vokiečių kalba, buvo gražintas su tuščiu krepšėlių ir padėtas atgal į vietą.

Pavakare dalis mūsų grįžta atgal į kalėjimo celes miegoti. Sako, karas baigtas, ir mes jau ne kaliniai, St. George jau nebe kalėjimas.

Aš ir dar pora jaunų vyrų kaip kažkaip nedrįstam. Kas gali žinoti - žinais ir užrakins vėl, o toliau ir teisingai, kad esi politinis kalinys, o ne kriminalistas. Aš jau beveik galėjusi civilį kostiumą gražinęs

atgal, bet ten buvęs vienas teisėtinikas sakė, kad dabar kalinio drabužis yra mūsų asmens dokumentas. Kriminalistai jau persirengę civiliais, ir jau nebėra. Gal ir tiesa, bet visvien nusprendem palaukti, kas bus toliau; be to ir valgyti taip norim. Mes dar nežinojom, kad, nors ir persivalgę būtume, vistiek jaustumės alkani. Mes tokie buvom dar kelerą savaitę.

Kiek sutemus vistiek nusprendem grįžti ir mes. Priartinę prie kalėjimo vartų, beldžiamės, bet vartai jau uždaryti. Einame prie kitų - ir ten jau nebeįsileidžia, esą per vėlu. Grįžtame nuo durų juokdamiesi, kad štai mūsų jau ir kalėjimas nebeprizima. Mieste ir priemiesčiuose šimtai namų kuriuose nėra nė vieno gyventojų, ir dar nežinia, kada savininkai grįš. Didelio nuokaltumo nebū, jei nekviesti pernaktosime.

Įeiname tyliai, lyg vagys į vienus namus. Pasirodo, jau ir ten kaliniai buvo apsisotę. Tamoje išrašdiname vieni kitus. Jie iššoko pro langus, o mes galvotrūkiškai pr duris išneriam. Iššokom kitos vietos. Prieiname gražius didelius namus. Čia kaip ir kituose namuose randame taip pat viską paliktą, lyg žmonės būtų staiga pabėgę, net nebaigę valgyti. Likučiai jau buvo apipelėję. Gaila, kad maisto neradome. Susirandame miegamuosius. Kai nubudome, saulutė jau gerokai pakilus. Ant pento pamiškėje formavosi buvę kaliniai tvarkingam žygiui į miestą. Jų buvo gerokas būrys. Prie ilgos čekoslovakų kolonos, kurią vedė vienas amerikiečių tankas, prisijungėm ir mes. Dabar mes ejomė ne kaip kaliniai, bet kaip laisvi amerikiečių sąjungininkai su dainomis ir su mūsų išvadotojais priešakyje.

Prie didžiųjų vartų mus sutiko ka-

lėjimo viršininkas, dar tik vakar buvęs šio kalėjimo kalinys čekoslovakas. Jie perėmė vadovybę į savo rankas.

Jau sekančią dieną visos dirbtuvės pradėjo darbą. Siuvyklose siuvo sau rūbus, o staliai dirbo kažkokias dėžes. Ir aš ten dirbau, bet už pasiteiravimą, kam tos dėžės, mane atleido. Ir nuo to laiko, dėžes dirbo tik čekoslovakai.

Porai dienų po išlaisvinimo nepraejus, kalėjimo rajone ėmė rasti vis daugiau visokios rūšies sunkvežimių ir legvų mašinų. Vėliau šie sunkvežimiai išvykdavo ir grįžda vo pilni visokių gėrybių. Buvo iškraunami, gelumbės, indai, muzikos aparatai net ir giklai. Visi šie daiktai buvo pakuojami į dėžes. Taip diena iš dienos šie sunkvežimiai vykdavo į miestą ir atgal. Pasirodė, kad jie plėšė krautuves. Mes nesistebėjome, nes jie buvo pasipuošę raudonais kaspainiais ir nešiojo penkiakampes žvaigždes. Kalėjimo kieme buvo pastatyta tribūna papuošta raudonomis vėliavomis ir sušauktas darbo žmonių mitingas. Didžiausias mūsų džiaugsmui, amerikiečiai išakė išsiskisdyti. Lietuviai tuos mitingus boikotavo.

Maisto turėjom. Dar kaip reikiant neįstūtinom savus krepšius, o jau atvyko raudonasis kryžius su amerikoniškais pakietėliais. Mediciniškos priežiūros nebuvo. Turėjome patys tvarkytis, kad nesusergtume. Dėl trūkumo mediciniško ir prityrusio personalo, po kurio laiko, nors ir apsidžiaugęs laisve, mūsų mielas Juozas Rudokas nebeišlaikė ir mirė ligoninėje.

Dalis mūsų kalėjimo, kuriame jau negyvenome, buvo atitverta geležinėmis grotomis ir į celes talpinami tikri kaliniai. Buvo sugauti to kalė-

jo, o sėkmingai vykdytą generolų Wessin ir Barrero ofensyvą sutrukdė. Taigi kol, kas ne kraštas nuo komunistų sukilėlių, bet sukilėliai nematomos rankos buvo išgelbėti, ir dabar jiems yra stipriai ruošiamas vietas krašto valdyme.

Jei Dominikonę resp. bus sudaryta koalicinė su komunistais vyriausybė, netolimoje ateityje galima visai pagrįstai tikėtis antrosios Kubos šiam kontinente. Nors reikalas pradžioje ir buvo pradėtas tvarkyti gerai, bet jis baigiamas amerikoniškai ir laimėjimus, atrodo, skims ir čia komunistinis pasaulis. Jo užsimaskavę ir apsuksūs agentai ir pralaimėjimus sugeba paversti pergale.

NEW MODERN PLANT

Just north of Lombard as occupied first week of May

3 SHIFTS — OPEN

FEMALE
Envelope Packers
Folder Operators
Office Help

MALE
Machine Operators
Machinists
Sweepers
Stock Handlers
Production Control Men

Excellent Fringe Benefits — Interviewing at

313 Rohlwing Road, Addison, Illinois 629-5004

(Rte. 53 Across from Mitchell Airport)

Visų rūšių draudimas

AUTOMOBILIŲ, GYVYBES, NELAIMINGŲ ATSIKIMŲ, GAISRO

THE TRAVELERS AGENCY & OTHERS
Bonded member by the National and Chicago Board of Insurance Underwriters.

LIGONINĖS IR VISOS KITOS APDRAUDOS

TAIP PAT LEISKITE MUMS ĮRODYTI MŪSŲ PLAČIAI ŽINOMĄ SAŽININGĄ, PATYRUSĮ IR STROPŲ PATARNAVIMĄ NAMŲ PIRKIMUI IR PARDAVIMUI

BELL REALTY & BACE INS. AGENCY

JUOZAS BACEVIČIUS

6455 So. Kedzie Ave. Chicago 29, Ill.

Val. kasdien 9-9 PRospect 8-2233 Šešt. ir sekm. 9-5

LIETUVIŠKI VARDAI BRANGESNI UZ SVETIMTAUTIŠKUS.

Vadinami šventieji turi pastovias datas. Tie "šventieji" vardai yra esi žydiški, itališki ar kt. vardai. Lietuviai juos išsivertę vartoja kaip savus. Antanai, Onos, Petrai, Mag dalenos, Juozai skamba plačiai. Nebandyki jų kalendoriuje pakeisti, var duviniškai pakelti baisy trūkumą.

Lietuviški vardai tebėra pamiršti. Ar dažnai girdėjome lietuvius švenčiant vytautines, gražines, algridines, rūtines? O tikriausiai girdėjome ir gal ne kartą dalyvavome apilastyme petrinų, juozinų, stefaninių, mykolinų, elzbietinų.

Laikas lietuviams pradėti garsiau švęsti lietuviškų vardų vardines. Mūsųose gal nemažiau lietuviškų vardus turindčių, kaip svetimuosius nešiojančių. Ypač lietuviški vardai palito nepriklausomos Lietuvos laikais. Dabar pusanžio vyrų, krikštytų Algirdų, Vytautų, Kęstučių ar moterų Birute, Daiva, Laima ir pan. gal ne mažiau kaip vadinamą "šventųjų" vardų. Gerai. Tikėjime, ir užsieniuose gimę lietuvių vaikai bus krikštijami gražiaisiais lietuviškais vardais.

Gaila, vienas didžiausių užsienio laikraščių "Draugas" savo 1965 metų kalendoriuje sumaišė lietuviškus vardus. Pavyzdžiui, visur vasario 11 d. yra Algirdas. Šiomet "Draugas" Algirą "išmetė" iš jau nusistovėjusios datos, perkeldami kažin kur. Kodėl jie neperkėlė šventųjų vardų, kaip Modesto, Tarazijaus, Aleksandro, Gabrielo, Dorothejos, Balbino ir kt. ? Ar "Draugas" pradėjo karą prieš lietuviškus vardus?

Laukta, 1966 metų kalendoriuje "Draugas" gražins Algirdą į vasarį 11 d. Ir kitus lietuviškus vardus pasitoviai laikys įprastose datose.

Alg. Skiemintas.

PABAIGA.

Dūmai Tautininkų Seime

atkelta iš 1 pusl.

taikoj, - politikoj tai ne naujiena, vieni stengiasi kuo daugiausia savo kraštui, savo žmonėms duoti, o kiti galimai daugiau pasinaudoti.

Atėjo rytus. Seimo pirm. J. Dašys, nežinodamas dalyko iš esmės, prikalbintas "Talkininkų" pasiūlė Fondo valdybos nariams kalbėti ne ilgiau 10 min., o kitiems tuo pačiu klausimu tik 2 min. Atsirado pro - testo balsų, nes Nemickui buvo neribotas laikas ir jis kalbėjo virš valandos. Geriau jis būtų paskaitęs Čekienės rašinį 1955m. lapkričio 18 dienos Vienybėje, kodėl tautininkai pasitraukė iš VLiko, tai būtų trukę tik 5 minutes ir būtų tas pats pasakytas, girdėjosi kaiminystėje sėdinčių balsai.

Tos didelės vakarykščios akcijos dėka laikas taip ir liko apribotas. Pirmas balso paprašė Antanas P. Senikas, buvęs 4 metus LNFondo pirmininku, dabar sekretorium, ką tik užbaigęs ALTS-gos 1 - jo vicepirm. pareigas, BALFo išdininkas, Teisėninkų Dr-Jos Centro valdybos vicepirmininkas. Jis pradėjo taip:

- Šeimos sudaro gentis, gentis sudaro tautą, tauta valstybę, kuri tvarkosi pagal konstituciją. Jei nori laikytis konstitucijos, reikia ją keisti, bet ne dirbti anarchiškai, nelegaliai. Lietuvos Nepriklausomybės Fondas įsteigtas 1955 m. kovo 7 d. ir įregistruotas New Yorke Aukščiausiojo Teismo 2-me distriktė. Įstatų keitimui reikia gauti teismo sprendimą ir tai gali svarstyti ne Sąjungos seimas, bet LNF narių suvažiavimas balsų dauguma, o metiniame LNF susirinkime visų klausimų sprendime buvo tik trys nariai už Nemicko siūlomą anarchišką Fondo lėšų naudojimą (Nemickas, Bieliukas ir Maurukas, L. T.). Iš 16 dalyvių.

Faktinai LNTalkos nepasitenkinimas Fondo vadovybe prasidėjo tada, kai Liudas Tamošaitis perėmė išdą ir nutraukė V. Rasteniu visus subsidijas, griežtai reikalaujamas formalių sąskaitų. V. Rastenis jas pristatinėjo teisiškai neaiškioj formoj, todėl Fondas atsisakė apmokėti. Tė nepasitenkinimas prasidėjo prieš penkis metus, bet LNF vadovybė ne galėjo kitaip elgtis būdama atsakinga prieš Fondo įstatus ir prieš aukotojus. Tas dar paastrėjo dėl angų kalba veikalo apie Lietuvą išleidimo Fondo lėšomis, kurį jau keletą metų LNF stato savo lėšų telkimo pagrindu ir, kurio vardu LNTalkos numatytam autoriui V. Rasteniu yra iš-

mokėta apieketuris tūkstančius dol. įvairioms priemonėms ir medžiagai bet iki šiol darbas dar visiškai nepradėtas. Todėl LNFondas būdamas išpareigojęs ir to darbo įpusėjimui sutelkęs lėšų, ėmėsi pats iniciatyvos pagreitinti, neaplenkdamas tačiau ir Talkos numatyto autoriaus V. Rastenio, kuris nei į vieną tuo reikalaujama pasitarimą neatvyko į g-noruodamas Fondo valdybos nuomonę kurios reikalas esat tik lėšas telkti. LNF valdyba griežtai atsisakė iš - mokėti toliau bet kokias sąskaitas. Be to, Senikas iš praeties patyrimo pareiškė nepasitikėjimą LNT r e - komenduojamas išlaidoms, nurodydamas motyvus, kad ilgokai buvo mokėta V. Rasteniui už kambarį, šviesą ir k. O svarbiausia, -pabrėžė Senikas, -visa tai dar kartą įrodė LNTalkos valdybai su B. Nemicku priešaky, kad Rastenis yra tik žurnalistas, o ne rašytojas ar tik - lininkas. Iki šiol jis dar nėra parašęs kad sugebėtų tai atlikti, - baigė jis.

L. Tamošaitis, per dvi minutes pasakė, kad atėjęs į LNF valdybą išdininko pareigoms, jas perėmiau ne iš buvusio išdininko K. Siliūno, bet iš buvusio tada LNTalkos pirm. V. Rastenio - kasos ir čekių knyga, bet nebuvo turto knygos, kuri pagal sąskaitas turėjo būti. Sąskaitos Rastenio vardu išmokėtos man, kaip buviam mokesčių inspektoriumi, ekon omistui visiškai neaiškios, nesupranamos. Pradėjęs pareigas, panašias sąskaitas apmokėti atsisakiau.

Čia noriu papildyti, kad viename posėdyje V. R. paklaustas, kur yra Fondo inventorių Talkos reikalams įgytas, atsakė, jog nieko nėra. Man ir šiandien neaišku, kuriuo tikslu LNT pirm. B. Nemickas pradėjo tą viešą akciją prieš LN Fondą, ko jis su savo Talkos valdyba ėmė peštis dėl darbu, kurių nei kas kitas, nei jie patys nedirba. Gaunasi išvada, kad pešamės ne dėl darbu, o dėl pinigų. Talkos narys, buvęs fondo iš - dininkas K. Siliūnas varo akciją matyt norėdamas, kad ir kiti LNF iš - dininkai izdo tvarkimą jo pavyzdžiu pavestų V. Rasteniui. Deja, tuo negarbingu pavyzdžiu nepasiekiau aš kiek man žinoma, nemano sekti ir dabartinis išdininkas Jonas Valiukėnas, dipl. ekonomistas savo profesijoj einas aukštas pareigas.

LNF pirm. E. Čekienė pažymėjo, kad Fondo nepasitikėjimą Rasteniui, kaip autorium patvirtino ir Talkos pirm. dr. B. Nemicka, dalyvavęs LNF posėdyje 1964 m. gruodžio mėn painformuodamas Fondo valdybą, kad prieš ateidamas kontaktavo Ras

tenį iš kurio atrodė, kad darbas nepasistūmėjo pirmyn ir aplamai, tas riešutas jam neįkandamas, tik reikia laiko ir kantrybės, kol pats atsisakys. Pats Rastenis pataręs LNF valdybai užmiršti apie tai. Baigdamas pirmininkė pabrėžė, kad Lietuvos Nepriklausomybės Fondo vadovybė dirbo ir toliau dirbs pagal fondo įstatus ir savo jautrią lietuvišką sąžinę, jausdama didelę atsakomybę už iš visuomenės surinktas lėšas.

Po visų pranešimų atsileido kumščiai, atslūgo įtempimas ir išryškėjo tikrasis veidas mūsų "garbingųjų" politikų. Tik gaila, kad visa tai į taip gražiai suorganizuotą tautininkų seimą įnešė daug bereikalingo triukšmo, nedarnumo ir akis graužiančių dūmų.

WANTED A-1 DIE MAKERS

These are immediate openings for line dies and progressive dies.

Top wages, profit sharing. Plenty of overtime. Apply - write or wire

Leading Tool & Die Co.

18450 Mt. Elliott Detroit, Michigan

MECHANICS

GAS AND DIESEL EXPERIENCE Union Shop Many Company Benefits Call Mr. Joe Stedron For An Appointment

Dolese & Shepard Co.

43rd & East Av., Hodgkins, Ill. PLactwood 4 2800

LATHE OPERATORS

Browne & Sharpe Operators. Experienced - men. Excellent Company benefits.

Call for convenient apt. MR. WATROBA, MI 2-0200 or apply in person

EMIL J. PAIDAR CO.

1120 N. Wells Street.

FOUR-SLIDE SET-UP MAN

Must be experienced on BAIRD and NIELSENS. Top wages. Good working conditions. (Overtime)

AVON SPRING & WIRE, INC. 6000 Northwest Highway TEL. - NE 1-5330

EXPERIENCED MOLDERS

AND COREMAKERS

For gray iron foundry. Top scale wages, holidays, vacations and pension plan. 40 miles West of Chicago. Wire, write, apply or call collect - 312 TR 9-1559 C. W. SHUMWAY & SONS Batavia, Ill.

Muzikui A. Narbutui akomponuojant jo sūnų trio dainuoja Los Angeles jaunimo šventėje, birželio 6 d. Nuotrauka Kančausko

PABALTJO PAVERGIMO TIKRIEJI KALTININKAI

Redakcija nuoširdžiai atsiprašo p. E. Karnėno už pereinamame numeryje nemalonų sumaišymą eilučių jo puikiamo straipsnyje: "Pabaltijo pavergimo tikrieji kaltininkai".

Turi būti. Jeigu Jaltoj buvo "privirta košės", kyla klausimas, kodėl FDR ipėdinis prez. H. S. Trumanas negalėjo pašlijusius reikalus pataisyti Potsdamo konferencijoj? Ar gi ir jis tiek pat supratimo turėjo apie pasaulinę geografiją, kiek ir FDR? Galimas dalykas, nes iš vidurinį mokslą baigusio politikto sunku reikalauti tinkamo žinojimo pasaulinius reikalus sprendžiant.

PO DVYDEŠIMT METŲ

Kaip po 1 pas. karo Amerikai savo nugarą atsukus visapusiškai išsilaivinusiam buv. prez. W. Wilsonui, profesorui, JAV grįžo prie izolacionistinės politikos ir dėl to turėjo greit vėl į pasaulinį karą eiti, taip ir po Jaltos ir Potsdamo padarytų klaidų nebuvo ir nėra ramybės: Graikija, Korėja, Kuba, dabar Vietnamas, Dominika ir kt.

Pagaliau Baltuosiuose Rūmuose turime vyrą, kuris, matyt, yra savo vietoje ir elgiasi kaip dera galin - gausios valstybės pasaulyje galvai. Tik tokie vyrai gali pataisyti reikalus, jeigu dar nėra per vėlu. Jis, kaip iš visko matyti, yra pranašesnis už buvusį savo pirmtaką ir kitus prezidentus nuo FDR laikų.

Norėtumėte, kad Amerika tęstų buv. prez. J. F. Kennedy testamentą, kurio žodžiai iškalti 7 tonų akmens paminkle Anglijoj, "Let every nation know that we shall pay any price, bear any burden, support any friend or oppose any foe, to assure the survival and succes of liberty".

Minėdami tragišką Pabaltijo pavergimo 25 metų sukaktį, tikėkime, kad to testamento žodžiai taikomi ne tik laisvoms valstybėms, bet ir pavergtoms tautoms. Norėtume tikėti, kad tie Amerikos prezidento žodžiai nėra vien tušti išsireiškimai, kaip tušti ir laikini buvo prez. Wilsono laisvės deklaracijos ir Atlanto Chartos iškilmingi pareiškimai.

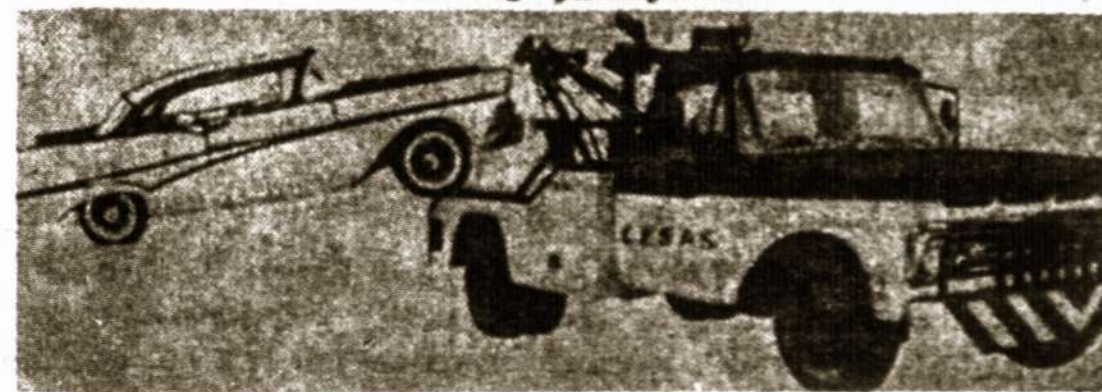
RELIABLE HOUSEKEEPER

And Child Care. Live in. Own room and TV. Good salary. - Recent references. Good home for right person. Good transportation. Northside. Ph. 436-4546. Sundays 274-1630.

Automobilio nelaimės atveju skambinkite (In case of accident call)

GR6-7777 24 hour towing service

Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai.

BODY & FENDER WORK

PAINTING, MECHANICAL REPAIR 2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629

Savininkas - MIKAS ČESAS

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ IR KITUS KRAŠTUS LICENCIUOTA LIETUVIŲ FIRMA

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

3212 So. Halsted St. Chicago 8, Ill. CA 5-1864

MARQUETTE GIFT PARCEL SERVICE

2439 West 69 St. WA 3-2737

E. ŽUKAUSKAS

Didelis pasirinkimas medžiagų kostiumams, suknelėms, skarelėjų, odos ir kitų prekių! Įsitinkite!

Pasipuškite isigydami GRAZIUS RŪBUS H. SEIGAN KRAUTUVĖJE

Atsilankykite į draugišką krautuvę, kurioje savininkai ir pardavėjai kalba lietuviškai. Čia rasite didžiausį pasirinkimą vėliausių fasonų vyriškų kostiumų ir paltus tokių žymių firmų kaip: "Society Brand", "Greshire", "Botany 500" ir kitų. Geriausių firmų marškiniai visų dydžių; ir kitų vyrams reikmenų.

Jaunuoliai čia ras apsiirngimą pradedant nuo batų iki skrybėlės. Atsilankykite tuojau, kad galėtumėte pasinaudoti didesniu pasirinkimu.

ATEJĘ TEVAS IR SŪNUS RAS ČIA TINKAMIAUSIUS RŪBUS. GALITE PIRKTI KREDITAN PATOGIAIS JŪMS IŠSİMOKĖJIMAIS!

H. SEIGAN

RŪBAI, SKRYBĖLĖS, BATAI IR KITI REIKMENYS VYRAMS IR JAUNUOLAIMS 4638-32 South Ashland Ave. Tel. Yards 7-1272 CHICAGO 9, ILLINOIS

Irena GIFČIUTĖ 6metų amžiaus I. Veleckytės baletu mokyklos mokinė gegužės 29 d. mokyklos vakare išpildo du šokių: Offenbacho polkutę ir nykštukų šokį.

Taupykit ir Skolinkit Pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje - Marquette Parke

VALANDOS: Pirmad. nuo 12 iki 8 popiet Antrad nuo 9 iki 4 popiet Trečiad. uždaryta visa diena Ketvirtad. nuo 9 iki 8 popiet Penktad. nuo 9 iki 8 popiet Šeštad. nuo 9 iki 12:30 p. p.

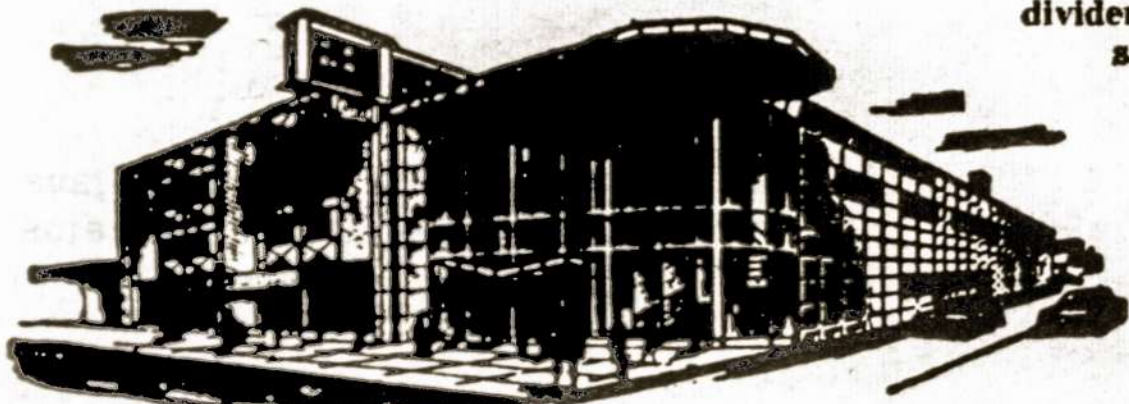
Mokame aukštą 4 1/4%

dividendą investavimo sąskaitoms

Chicago Savings bendrovės naujai padidinta įstaiga su dviem kiemais automobiliams užima 290 pėdų plotį. Tai viena įdomiausių ir mūsų klientų patogumui puikiai įrengta įstaiga Chicagoje. Aukšti dividendai, apdraustas saugumas, skubus ir malonus patarnavimas.

Taupykite ir skolinkite pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje - Marquette Parko apylinkės centre.

Current Dividend up to 4 1/4%

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION 6245 South Western Avenue. Chicago 36, Illinois GRovehill 6-7575

Laisvoji Lietuva

911 West 32 St.
CHICAGO 8, ILL.

Telef: FR 6-5416

Kas ir kur?

LAISVOJI LIETUVA dėkoja savo rėmėjams, auka parėmusiems laikraščio leidimą.

- 1) Lietuvių Fondui už auką.
- 2) B. Vigelis & 10
- 3) A. J. Jonys & 5

Chicago Lietuvių Opera Verdi Requiem ir Markaičio Vilniaus Varpai su Chicago Simfoniniu orkestru, Lietuvos partizanų ir visų žuvusių už

Tėvynės laisvę per 25 Lietuvos okupacijos metus, pagerbimas įvyko š. m. birželio 13 d. McCormick Place Teatre. Koncertas pavyko puikliausiai. Lietuvių buvo virš 7.000.

Š. m. birželio 12 d. Chicagoje įvykęs Lietuvos Fondo metinis suvažiavimas darinko Tarybon sekančius 5 narius: dr. V. Šmaitį, dr. Rauskį, pulk. A. Rėklaitį, dr. J. Valaitį

Vyskupo Valančiaus lit. mokyklos mokinė Balaišytė kalba K. Donelaičio lit. mokyklos dainų ir šokių šventėje.

Nuotrauka - V. Noreikos.

Tėvų ir vaikų santykiai

- atkelta iš 3-čio pus. -

rio pamokslais - aišku, jaunimui tikrai bus nuobodu klausytis, jie net lengvai atpažins veidmainystę. Vaikai yra jautrūs, jie pajunta, kuo tėvai gyvena, kas jiems idealas, kas juose kečia džiaugsmą. Tad supraskime, kodėl jie ima netikėti tėvais, arba geriausiu atveju - ima gailėtis jų menkystės. Kasdien susidurdami, vaikai lengvai įžiūri, koki tėvų laisvalaikio užsiėmimai ir kam jie teikia viršenybę - dvasiai ar medžiagai? Ir ypač vaikų asmenybės tvirtumą sužūdo tas tėvų "gudrumas" kalbėti vie-

naip, o daryti kitaip. Žodžiais verkšlenti dėl lietuviybės, bet iš susirinkimo ar koncerto grįžus bartis dėl išlaidų, diskutuoti apie vaišes, telkti dėmesį ir laiką į asmeninių pagerbimų smagurius, į puošnių baldų ir dailių drabužių išteklius. Vai kaip Zolotja jaunimo skaidrią širdį, pavyzdžiui tokia veidmainiška tėvų elgsena: jaunimo pramogose, tartum "pasislėpti" su svaigalais, jous maukiant ne iš prastų taurelių, bet didelių stiklinių! Ir ta proga tėvai "didvyriškai" šypsosi, žinodami, kad visiems ta veidmainystė aiški (jaunuoliai gi patys

ir p. Lenkauską. Revizijos komisija: dr. J. Meškauską, dr. V. Taurą ir J. Bagdonavičių. Apgailėstautina tik kad Lietuvių Fondo Valdybos pirminkas, energingasis veikėjas Teodis Blinstrubas, visa širdimi vedęs Fondo reikalus iki šiol, didžiam visų nuostebimui, atsistatydino ir net nepaaiškino kodėl. Didelis apgailėstautimas, kad šie užkulisiniai dūmai gali stipriai pakenkti gražiai Fondo veiklai.

"GIEDRA" skelbia romano konkur-

- 1) Premijojamas tikrai literatūriškai vertingas kūrinys.
- 2) Premijos dydis - \$1.000. Premija nedaloma.
- 3) Romano pagrindinė veikėja turi būti stipraus charakterio lietuvi moteris.
- 4) Kūrinys turi būti parašytas mašinėle, ne mažesnis, kaip 200 romani- nio formato puslapių.
- 5) Kūrinys pasirašomas slapvardžiu. Atskirame, uždaramame voke turi būti pažymėta: a) tikroji pavardė ir vardas, b) adresas ir telefonas, c) Kūrinio antraštė, d) autoriaus slapvardė.
- 6) Kūrinys siųsti "Giedra" romano konkurso komisijai, 6621 S. Troy av Chicago, 60629, Ill.
- 7) Kūriniai turi būti prisiųsti ne vėliau, kaip 1966 m. birželio 30 d.
- 8) Konkurso komisiją sudaro: Kazys Bradūnas, Česlovas Grincevičius, Dalia Kucenienė, Izabelė Motekaitienė ir Juzė Vaičiūnienė.
- 9) Autorius laimėjęs šio konkurso premiją, be papildomo honoraro pirmosios laidos teises perleidžia vyresniosioms giedrininkėms ir korporacijai "Giedra".
- 10) Rankraščiai, nelaimėję konkurso grąžinami autoriams.

ALT Chicago skyrius paskyrė Rezoliucijoms Remti Komitetui & 50.00 auką. Ši organizacija kasmet paremia šį taip svarbų darbą pinigine parama.

Dr. Petras Kisielius, Cicero, Ill., siųsdamas savo & 100.00 auką Rezoliucijoms Remti Komitetui. Dr. P. Kisielius kasmet paremia šį žygi savo šimtaine. Visos aukos rezoliucijų pravedimo žygiui paremti siūstinos tiesiog Komiteto kasininkui Mr. G. A. Petrauskas, 3442 Madera Ave., Los Angeles, Calif., 90039.

Rūta Lee - Klimonytė, Hollywood Calif., Lietuvos Vyčių organizacijos narė, filmų ir televizijos aktorė, vadovaus Lietuvos Vyčių seimo progai įvykstančiam koncertui. Koncerto, įvykstančio rugpjūčio mėn. 6 d., penktadienį, 8 val. 30 min. Pacific salėje, Statler Hilton viešbutyje, Los Angeles mieste. Programą atliks solistė Prudencija Bičkienė iš Evanston, Ill., ir komp. Broniaus Budriūno vadovaujamas Šv. Kazimiero parapijos choras.

Juos tom stiklinėm aptarnauja) - tartum visi legalizuoja būtinybę viešumoje elgtis melagingai. Juk niekas nepatikės, kad negalima pora valandų išsėdėti be girtavimo. O jei kas tikrai to negali, tai prieš eidamas į pobūvį tegu namie išsigerty savo norą. Bet ne, jiems yra didelis malonus mas, beveik būtinybė pademonstruoti savo melagingą būdą. Ir jaunimui paaiški, kad dailūs žodžiai eina sau atskirai, lyg pigus paviršutinis "pazalatinimas", o darbai ir gyvenimas visai "dtoki".

Pr. Razma baigia savo įdomų straipsnį gana silpna išvada: esą sėkmė jaunimą praversti teigiamai pro bendimo pavojus priklauso greičiausiai ne nuo tėvų pastangų, o tai esanti tik - Dievo malonė. "Geri vaikai - Viešpaties malonė, kuri duodama, kaip ir kitos malonės, nužemintos širdies tėvams..." sako jis. Gal būt, šitokia išvada, propaguojanti pasyvumą, buvo reikalinga iš vienuolių jėzuitų konkurso laimėti premiją, bet ji visą straipsnį gerokai nuvertina. Sudėti rankas ir nužemintai laukti, kad Dievas mums išaugins gerus vaikus - būtų didžiausia klaida. Priešingai, tėvai kaip tik turi kuo daugiausiai pasitikėti savo pastangomis, tyrinėti faktus, ieškoti būdų, kaip išvengti klaidų, o ne vien melsti Dievo malonių.

PAREIŠKIMAS

JAV LIETUVIŲ BENDROMENĖS IV-JI TARYBA susirinkusi II-sios Sesijos posėdžiui 1965 m. gegužės mėn. 22 - 23 d. d. Valley Forge salėje, Benjamin Franklin viešbutyje, Philadelphia, Pa.,

MES TVIRTAI TIKIME, jog Lietuva ir lietuvių tauta, dėl Sovietų Sąjungos okupacijos, kolonizacijos ir komunistinio genocido šiuo metu pergyvenanti, kai kam kartais bevilniškai atrodo, kaip Valley Forge dienas, atgaus savo daugiau kaip septynių šimtmečių valstybinių gyvenimų įteisintą nepriklausomybę ir laisvę.

MES PROTESTUOJAME prieš Lietuvoje tebesitęsiančią Sovietų Sąjungos okupaciją, kuri prasidėjo 1940 m. birželio 15 d. Sovietų ginkluota agresija, sulaužiusia tarptautinę teisę ir iškilmingas tarpusavio sutartis.

MES ŠAUKIAME susirinkę Laisvės Varpo ir Konstitucijos Salės paunknėje į Laisvąjį Pasaulį, prašydami Sovietų okupaciją Lietuvoje sustabdyti ir

REIKALAUJAME, kad SSSR

a) išvestų savo kariuomenę, policiją, kolonistus ir visus valdininkus iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos,

b) grąžintų į namus visus Baltijos kraštų išvestuosius Sibiran, į Sovietų Sąjungos kalėjimus ir koncentracijos stovyklas, tuo būdu sudarant sąlygas lietuvių tautai savo likimą spėti laisvais rinkimais.

MES TVIRTINAME laisvojo pasaulio žmonėms, jog taikos negali būti, kai pusė pasaulio gyvena vergijoje; jog istorija yra įrodžiusi, kad pastovi taika yra negalima, kai tautų likimas spendžiamas tironų, o ne laisvų žmonių.

MES PERDUODAME už geležinės uždangos pavergtųjų, išstremtųjų ir nukankintųjų lietuvių išpėjimą laisviesiems:

"Kas jūs esate, mes buvome; kas mes esame, jūs galite būti".

MES ŠAUKIAMES į kiekvieną laisvę mylintį amerikietį, kurį su Sovietų pavergtąja Lietuvių tauta riša kraujo ar tik sąžinės ryšys, būti nenulstančiu Lietuvos laisvės šaukliu.

Mes visi esame pavergtųjų brolių laisvės šaukimo aidas. Nuo kiekvieno mūsų priklausys, kaip garsiai ir plačiai laisvės šaukimas aidės pasaulyje.

Vytautas Volertas
Pirmininkas

Dr. Elena Armanienė
sekretorė

K. Donelaičio Žemesniosios Lietuvos Mokyklos mokslo metų užbaigimas įvyko š. m. birželio 5 d. Baigiamuosius egzaminus išlaikė 24 mokiniai: P. Balchas, R. Baronaitytė, M. Bernatavičius, K. Bukaveckaitė, R. Butikaitė, J. Dikinis, Š. Griganaivičius, J. Grigola, J. Ivanauskas, V. Juodgudis, R. Lakaitė, A. Maciejauskaitė, J. Mačiulis, S. Matas, L. Naureckaitė, D. Overlingaitė, K. Pa-

partytė, I. Patlabaitė, A. Regis, A. Simanavičiūtė, J. Smulkaitis, R. Strikas, K. Tamulionytė ir M. Trakis. Kurie stotį K. Donelaičio Aukštesniosios mokyklos 5 - tą klasę, bus priimti be egzaminų.

Numatyti sporto administratorių kursai Dainavos stovyklavietėje, kurie turėjo prasidėti birželio 13 d. atidedami vėlesniam laikui.

Spaudos verpetuose

- atkelta iš 5 pusl. -

AR VERTA DĖKOTI PLĖŠIKUI

Tiems, kuriuos mūsų kairieji liberalai bando nukreipti nuo teisingo pavergtoje Lietuvoje padėties įvertinimo, patariame įsigilinti į Draugo gegužės 27 d. vedamojo "Ar verta dėkoti plėšikui, kad ne visus užmušė" šias mintis: "Bloga, kai mūsų tarpe, vardan kažkokio teisingumo pradeda kalbėti, kad laisvieji turi būti teisingi ir akcentuoti visa tai, ką bolševizmas padarė gero pavergtoje Lietuvoje. Esą reikia pažymėti, kad okupantas išleides knygų, nepaisant, kad jis visą raštiją sunaikino ir pavertė kompartijos tarnaitę. Esą reikia žymėti, kad bolševizmas pastatė ligoninę, nepaisant, kad jis tūkstančius išžudė ir išmarino Sibire. Esą reikia rašyti, kad komunistai pastatė mokyklą, nepaisant, kad toje mokykloje skiepijama meilė "vyresniajam broliui" ir stengiamasi įkalbi, kad lietuviuko tėvynė yra visa "plačioji šalis".

Šitaip vadinamai teisingai kalbant būtų galima teigti, kad vokiečių koncentracijos buvo taip pat neblogos įstaigos, nes juk ten buvo ir ligoninės. Atseit, reikia kalbėti apie koncentracijos stovyklų humaniškumą, nes juk žinios turi būti objektyvios..

Skelbdami neva objektyvias žinias kad ten ar kitur bolševikai Lietuvoje ką nors padarė, yra tas pats, kaip dėkoti, kad tardytojas tau ne visus dantis išmušė. Todėl visi tokie vadinamos tiesos skelbimai yra sovietinės propagandos skleidimas, nes toms žiniomis, kaip gėlėmis, norima užmaskuoti komunistines vilkduobes. Kiekvienas tariamos tiesos apie bolševizmą skelbimas yra tikinimas kad ir kalėjime galima gyventi. Bolševizmas atėmė Lietuvai laisvę, kuri yra tautos gyvybės laidas ir už jokiom ruožavom skiauterėm neuždangstysi".

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti. Jūs galite atsivesti paštą, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4 1/2% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

SIUNČIU \$ 5 metinei prenumeratai
(Naujiems skaitytojams prenumeratos pradžia skaitoma nuo laiško gavimo dienos) SIŪSKITE laikraštį šiuo adresu:

PAVARDĖ
Nr. ir gatvė
MIESTAS VALST. ZONA

KUPONAS: prašau mane iškirpti ir užpildžius pasiųsti Laisvosios Lietuvos Administracijai. Ačiū!